

Biuletyn

ISSN 1233-9784

informacyjny

11-12/2017

WIEŚ I ROLNICTWO

Zaliczki na poczet dopłat wypłacone

W handlu zagranicznym kolejny rok na plusie
Handel towarami rolno-spożywczymi w okresie siedmiu miesięcy 2017 r.

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

ARiMR utworzyła nową aplikację eWniosekplus za pośrednictwem której od 2018 roku należy składać wnioski o przyznanie płatności.

**Jest to wygodne,
szybsze, bezpieczne,
łatwiejsze i efektywne.**

**Więcej informacji
o nowej aplikacji
na stronie internetowej
www.arimr.gov.pl**

W numerze:

MRiRW

Kierownictwo resortu rolnictwa	4
WIEŚ I ROLNICTWO	7
#Dobre2Lata	
EFEKTY ZMIAN INSTYTUCJONALNYCH	20
WDROŻENIE DZIAŁAŃ ZMNIEJSZAJĄCYCH	
KOSZTY FUNKCJONOWANIA RESORTU	22
PLANOWANE NA 2018 ROK NOWE INICJATYWY, W TYM PROGRAMY I PROJEKTY	25

ARiMR

Kolejna szansa na pieniądze dla rolników poszkodowanych przez klęski żywiołowe	29
Nabór wniosków od 7 do 29 grudnia 2017 r.	
Z pierwszej ręki	30
E-wniosek	32
zamiast papierowego	
Zaliczki na poczet dopłat wypłacone	33

KOWR

W handlu zagranicznym kolejny rok na plusie	34
Handel towarami rolno-spożywczymi w okresie siedmiu miesięcy 2017 r.	

Zdaniem ministra

Krzysztof Jurgiel, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Minęły dwa lata od momentu, w którym w wyniku demokratycznych wyborów zmieniła się władza w Polsce. Mając świadomość wyzwań podjąłem się służby na stanowisku Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Idąc do wyborów moje ugrupowanie PiS spotykało się z wyborcami we wszystkich regionach Polski. Przedstawialiśmy nasz plan Dobrej Zmiany. Byłem jednym z architektów Programu Rolnego. Wynik wyborów dał nam jednoznaczny mandat do wprowadzania zapowiadanych zmian.

Przyjęty na początku kadencji Program działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019 jest konsekwentnie realizowany. Powstały w wyniku bardzo szerokich konsultacji plan wypełniany jest konkretnymi treściami.

Powołana została Rada Dialogu Społecznego w Rolnictwie jako organu opiniodawczo-doradczego Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wdrożyliśmy niezbędne regulacje prawne, które pozwoliły na wyeliminowanie spekulacji ziemią rolną i długo nierozwiązywanego problemu tzw. słupów.

Główne cele wprowadzonych zmian zostały osiągnięte i zahamowany został gwałtowny wzrost cen ziemi rolnej. Ziemia jest dobrem nieodnawialnym i dlatego powinna być szczególnie chroniona. Nasze rozwiązania zyskały również uznanie wśród przedstawicieli in-

nym państw członkowskich.

Doprowadziliśmy do uregulowania sytuacji na rynkach rolnych, zwłaszcza na rynku mleka i wieprzowiny. Działania i wnioski składane na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa wraz ze zdecydowaną, popierającą postawą części państw członkowskich, doprowadziły do uruchomienia przez Komisję Europejską tzw. lipcowego pakietu pomocowego, zawierającego siedem mechanizmów mających za zadanie ułatwić doprowadzenie do ustabilizowania sytuacji na unijnych rynkach produktów zwierzęcych, przede wszystkim na rynku mleka.

Oprócz przedłużenia możliwości prowadzenia interwencyjnego skupu oraz dopłat do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku do 2017 r. wprowadzono pomoc dla producentów w łącznej wysokości 150 mln euro za czasowe ograniczenie podaży mleka oraz nadzwyczajną pomoc dostosowawczą w łącznej wysokości 350 mln euro.

Wdrożono rozporządzenie Komisji UE z 8 września 2016 r. przewidujące nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów mleka i rolników w innych sektorach hodowlanych, stanowiącego element tzw. pakietu Hogana. Na mocy tego rozporządzenia delegowanego, państwom członkowskim udostępniona została pomoc finansowa w łącznej kwocie 350 mln euro, z których 22 670 129 euro (98 689 872,6 złotych) przeznaczono dla Polski.

Nie bez znaczenia dla poprawy sytuacji na rynkach rolnych było również uruchomienie dostępu do 30 rynków dla naszych produktów rolno-spożywczych. Dzięki temu w tym roku wartość naszego eksportu tych produktów może przekroczyć 25 mld euro, przy zachowaniu dodatniego salda wymiany.

Przygotowaliśmy też i wdrożyliśmy w życie pakiet pięciu ustaw wzmacniających pozycję rolnika w łańcuchu żywnościowym. Pozwoli on na wzrost i stabilizację rolniczych dochodów.

Zgodnie z naszym głównym celem poprawiamy jakość życia na terenach wiejskich. Przyłączamy je do głównego nurtu rozwoju kraju.

Obniżony został wiek emerytalny dla rolników (60 i 65 lat), a najniższe renty i emerytury rolnicze podniesiono do 1000 złotych. Skorzystało ponad 340 tys. rolników.

Grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków objęte zostały dzieci rolników

(do ukończenia 16 roku życia) pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym.

Poprawia się infrastruktura na terenach wiejskich. Przywracane są posterunki policji i placówki pocztowe, które były likwidowane przez poprzednią koalicję.

Od 1 kwietnia 2016 r. realizowany jest w całej Polsce Program „Rodzina 500 plus”, będący systemowym wsparciem wszystkich polskich rodzin, w ramach którego każda rodzina z minimum dwojgiem niepełnoletnich dzieci otrzymuje 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko. Na wsi objętych zostało tą pomocą 63% wszystkich dzieci do 18 roku życia. Jest to odsetek wyższy niż w gminach miejskich i miejsko-wiejskich.

Porządkujemy administrację działającą na rzecz rolnictwa. Na bazie Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych powstał sprawnie działający Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Nowa instytucja ma jasno określone zadania, które dotyczą obrotu ziemią i jej dzierżawy oraz interwencji rynkowej, zdobywania nowych rynków zbytu oraz nadzoru nad spółkami Skarbu Państwa. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jest obecnie jedyną agencją płatniczą, zapewniającą przejrzystą obsługę rolników i lepszy dostęp do unijnych funduszy.

Mając na uwadze bardzo silne uzależnienie produkcji rolnej od warunków pogodowych zmieniliśmy system ubezpieczeń roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich, tak aby zapewnić jak największej grupie rolników dostęp do nich z maksymalną wysokością dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczenia. Teraz rolnik może ubezpieczyć uprawy od jednego lub kilku ryzyk, z dotacją w wysokości 65 proc. stawki ubezpieczenia. Dopłata z budżetu państwa do stawek ubezpieczeniowych w tym roku wynosi ponad 900 mln złotych, a celowo w 2020 roku wyniesie 1,6 mld.

Przygotowane zostały dokumenty strategiczne dotyczące rozwoju wsi i rolnictwa w perspektywie do roku 2030: Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju (SOR), Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa, Pakt dla obszarów wiejskich oraz Program rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce.

Pakt dla wsi obejmować będzie 4 ważne filary: opłacalność produkcji rolnej, jakość życia na obszarach wiejskich, pozarolnicze miejsca pracy i aktywne społeczeństwo oraz sprawną administrację.

Szczegółowe informacje podsumowujące działania w ciągu dwóch pierwszych lat sprawowania urzędu znajdują Państwo na dalszych stronach Biuletynu.

Teraz krótko przedstawimy nasze priorytety na najbliższy rok.

Pierwszym z nich jest wdrażanie i realizacja Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Paktu dla

obszarów wiejskich. Realizacja tych dokumentów będzie wspierać rozwój obszarów wiejskich w oparciu o ich endogeniczne potencjały. Pozwoli to na poprawę skuteczności i koordynacji stosowanych instrumentów polityki regionalnej na rzecz ograniczenia marginalizacji obszarów wiejskich i małych miast.

Kolejnym priorytetem są negocjacje Ram Finansowych WPR na lata 2020-2026. Będziemy zabiegać o wysokość budżetu niezbędną dla zapewnienia realizacji celów traktatowych tej polityki, w tym dla zapewnienia jednolitych warunków konkurencyjności na rynku UE (m. in. poprzez zakończenie wyrównania dopłat bezpośrednich pomiędzy państwami członkowskimi).

Skupimy się także na kwestiach związanych z transferem wiedzy i innowacji w rolnictwie. Powinno to przynieść poprawę konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego dzięki szybszemu wdrażaniu nowych rozwiązań i innowacji. To także zwiększone zaangażowanie polskich instytucji naukowych i doradztwa w tym zakresie.

Zamierzamy także opracować projekt ustawy o gospodarstwie rolnym. Byłby to akt zakrojony na szeroką skalę, zbliżający się swym zasięgiem do próby stworzenia pierwszego polskiego kodeksu rolnego. Ze względu na szeroki zakres regulowanych zagadnień, akt taki z natury rzeczy musiałby inkorporować część szczególnych rozwiązań kodeksu cywilnego oraz szereg istniejących już i obowiązujących ustaw rolnych. Byłaby to doskonała okazja do harmonizacji na szeroką skalę pozycji prawnej gospodarstwa rolnego w Polsce z odpowiednimi rozwiązaniami ustawodawstwa Unii Europejskiej. To projekt na dłuższy okres prac przygotowawczy – legislacyjnych.

Nie zapominamy także o zagrożeniach dla Polski, które wynikają z możliwości pojawienia się chorób zakaźnych zwierząt i skażeń żywności. Mamy zamiar doprowadzić do stworzenia nowych narzędzi do diagnostyki chorób zakaźnych i skażeń żywności a także do analizy wraz z oceną ryzyka służących do przygotowywania opinii i ekspertyz.

Przed nami kolejne 2 lata. Będziemy realizować kierunki rozwoju polskiego rolnictwa, które zostały zawarte w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju i uszczegółowione w Strategii zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa, oraz Pakcie dla obszarów wiejskich.

Jestem przekonany, że konsekwentna realizacja zaplanowanych działań przybliży nas do osiągnięcia wartego w programie Rządu celu, którym jest ekonomicznie, społecznie i ekologicznie stabilne rolnictwo oraz zagospodarowane obszary wiejskie, jako atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy i rekreacji.

Kierownictwo resortu rolnictwa

Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Odpowiada za realizację polityki Rządu w dziedzinie rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych. Określa również zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach dotyczących funkcjonowania obsługi prawno-legislacyjnej, koordynacji uczestnictwa we Wspólnej Polityce Rolnej, uczestnictwa w pracach organów Unii Europejskiej (UE), dwustronnej i wielostronnej współpracy z zagranicą, przeprowadzania kontroli oraz załatwiania skarg, wniosków i petycji, obowiązków Ministra wobec organów władzy publicznej i administracji rządowej, realizacji uprawnień określonych w przepisach o fundacjach, informowania opinii publicznej o polityce prowadzonej przez Ministra oraz informowania Kierownictwa Ministerstwa o społecznym odbiorze tej polityki.

Jacek Bogucki
Sekretarz Stanu,
Pełnomocnik Rządu
do spraw działań
związanych
z wystąpieniem
afrykańskiego pomoru
świń na terytorium RP

Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach dotyczących w szczególności: planowania i dysponowania środkami finansowymi w częściach budżetowych 32, 33 i 35 oraz środkami finansowymi pochodzącymi z funduszy UE przeznaczonymi na rozwój rolnictwa, obszarów wiejskich i rynków rolnych, projektowania rozwiązań systemowych oraz stosowania instrumentów finansowych dotyczących rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych, systemu zbierania danych rachunkowych gospodarstw rolnych (FADN) oraz działalności agencji łącznikowej do spraw FADN, ubezpieczeń majątkowych, funkcjonowania oraz rozwoju spółdzielczości rolniczej i grup producentów rolnych, regulacji rynków rolnych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, statystyki rolnej oraz Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, monitorowania sytuacji podaży-popytu na rynkach rolnych, rozwoju i restrukturyzacji przetwórstwa rolno-spożywczego, jakości handlowej żywności, rozwoju rynków rolnych oraz struktur wspierających sprzedaż krajowych towarów rolno-spożywczych, prowadzenia rejestrów działalności regulowanej w zakresie wyrobów tytoniowych, spirytusowych i winiarskich, informacji i promocji dotyczącej rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych, rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych, koordynacji opracowywania rozwiązań prawnych związanych ze zwalczaniem lub ograniczaniem rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń lub łagodzeniem skutków ekonomicznych związanych z wystąpieniem tej choroby, koordynacji działań w zakresie współpracy międzynarodowej, w tym inicjatyw w zakresie porozumień i umów międzynarodowych, związanych ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń, opracowywania projektów dokumentów rządowych, sprawozdań i innych dokumentów dotyczących zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz łagodzenia skutków ekonomicznych związanych z wystąpieniem tej choroby.

Zbigniew Babalski
Sekretarz Stanu,
Pełnomocnik Rządu
do spraw Kształtowania
Ustroju Rolnego

Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach dotyczących w szczególności: gospodarki ziemią i wspierania przemian struktury agrarnej, rewindykacji nieruchomości rolnych, ochrony gruntów rolnych, geodezji rolnej, melioracji i inżynierii wodnej, kształtowania infrastruktury technicznej wsi, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym koordynacji spraw związanych z wykorzystaniem biomasy na cele energetyczne, zestawiania potrzeb jednostek podległych lub nadzorowanych na niektóre wydatki majątkowe, realizacji zadań związanych z wykonywaniem praw z akcji i udziałów Skarbu Państwa w spółkach, w których uprawnienia te zostały przekazane Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie przepisów o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Ewa Lech
Podsekretarz Stanu

Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach dotyczących w szczególności: weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego, ochrony zdrowia zwierząt, jakości i higieny pasz, ochrony zwierząt oraz hodowli zwierząt gospodarskich, weterynaryjnej kontroli granicznej, stosowania oraz obrotu produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wyrobami stosowanymi w medycynie weterynaryjnej, hodowli roślin i nasienictwa, ochrony roślin i jakości zdrowotnej materiału biologicznego, ochrony zasobów genowych oraz roślin zmodyfikowanych genetycznie, środków ochrony roślin, nawozów i nawożenia, udziału Polski w pracach organów UE tworzących prawo wspólnotowe w zakresie spraw fitosanitarnych, koordynacji spraw związanych

z zarządzaniem azotanami w środowisku rolniczym, rolnictwa ekologicznego.

Rafał Romanowski
Podsekretarz Stanu

Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach dotyczących w szczególności: podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszarów wiejskich, zakładania i prowadzenia szkół i placówek rolniczych, zabezpieczenia społecznego rolników, ochrony dziedzictwa kulturowego wsi, aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców wsi, rozwoju przedsiębiorczości oraz rynku pracy w rolnictwie i na wsi, bezpieczeństwa i higieny pracy, współpracy ze związkami zawodowymi, organizacjami społeczno-zawodowymi rolników oraz samorządem rolniczym, w tym nadzoru nad działalnością Krajowej Rady Izb Rolniczych, funkcjonowania systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji oraz ochrony danych osobowych, zarządzania kryzysowego i spraw obronnych, ochrony informacji niejawnych, w zakresie budowy, eksploatacji i wdrażania systemów e-administracji i innych systemów związanych z informatyzacją administracji rządowej w działach administracji rządowej kierowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ryszard Zarudzki
Podsekretarz Stanu

Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach dotyczących w szczególności: płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli (ZSZiK), wymogów wzajemnej zgodności w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, programowania

i wykorzystania środków z funduszy UE na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich, koordynacji spraw ochrony środowiska na obszarach wiejskich, tworzenia i funkcjonowania systemu doradztwa rolniczego, rozwoju nauki, określania priorytetów badawczych i badawczo-wdrożeniowych, udziału w pracach dotyczących reform Wspólnej Polityki Rolnej oraz analiz wpływu polityki UE i polityk krajowych na rolnictwo i obszary wiejskie, koordynacji realizacji krajowych strategii rozwoju oraz strategii EUROPA 2020, koordynacji i nadzoru na poziomie krajowym wdrażania i funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW), wykorzystania środków z pomocy technicznej przeznaczonych na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich.

Maria Fajger
Prezes Agencji
Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
(ARiMR)

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa realizuje zadania dotyczące wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. ARiMR została wyznaczona przez Rząd RP do pełnienia roli akredytowanej agencji płatniczej. Zajmuje się wdrażaniem instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz udziela pomocy ze środków krajowych. Agencja, jako wykonawca polityki rolnej, ściśle współpracuje z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Podlega jednocześnie nadzorowi Ministerstwa Finansów w zakresie gospodarowania środkami publicznymi.

Witold Strobel
Dyrektor Generalny
Krajowego Ośrodka
Wsparcia Rolnictwa
(KOWR)

Zadania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa łączy zadaniami Agencji Nieruchomości Rolnej i Agencji Rynku Rolnego. KOWR gospodaruje nieruchomościami

rolnymi Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa na dotychczasowych zasadach m.in. w drodze wdzierżawienia albo sprzedaży nieruchomości rolnych na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych, oddania mienia na czas oznaczony do odpłatnego korzystania osobom prawnym lub fizycznym, oddania na czas oznaczony administratorowi całości lub części mienia w celu gospodarowania czy zamiany nieruchomości. Do zadań KOWR zalicza się wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących prywatnego obrotu gruntami rolnymi (UKUR), udzielanie bezzwrotnej pomocy finansowej na utrzymanie infrastruktury na terenach wiejskich, współpracę z samorządami w zakresie nieodpłatnego przekazywania gruntów. KOWR sprawuje nadzór właścicielski nad działalnością 41 spółek hodowli roślin i zwierząt. Do zadań KOWR należą: kontrola pisemnych umów, dopłaty do prywatnego przechowywania oraz interwencyjnych zakupów i sprzedaży produktów rolnych na poszczególnych rynkach. KOWR realizuje również działania w zakresie handlu zagranicznego, energii odnawialnej w rolnictwie, wspierania działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych i żywnościowych.

Adam Wojciech Sekściński
Prezes Kasy Rolniczego
Ubezpieczenia
Społecznego (KRUS)

Zadaniem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego jest prowadzenie zadań wyodrębnionych z systemu powszechnego, w tym m.in. obsługi rolników w sprawach dotyczących obejmowania ubezpieczeniem społecznym rolników i opłacania składek na to ubezpieczenie, przyznawania i wypłaty świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń: emerytalno-rentowego oraz wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego, prowadzenia działalności prewencyjnej na rzecz upowszechniania zasad bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych oraz eliminowania zagrożeń w miejscu pracy i życia rolników, prowadzenia dobrowolnej, nieodpłatnej rehabilitacji leczniczej dla osób uprawnionych do świadczeń KRUS, zagrożonych niezdolnością do pracy, bądź trwale lub okresowo całkowicie niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym.

#Dobre2Lata

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

WIEŚ I ROLNICTWO

#Dobre2Lata

REALIZACJA CELÓW
I PRIORYTETÓW, W TYM REFORM
I POLITYK PUBLICZNYCH
W LATACH 2016-2017

2L
#Dobre2Lata

Zadanie 1 – Ochrona polskiej ziemi: ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o kształtowaniu ustroju rolnego

Wyliminowana została spekulacja ziemią rolną. Uporządkowany obrót nią. Zlikwidowane tzw. słupy, o co rolnicy walczyli od lat. Zahamowany został wzrost ceny ziemi rolniej, a w konsekwencji nastąpiła stabilizacja tego rynku.

30 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 585), której podstawowym celem jest ochrona polskiej ziemi przed niekontrolowanym wykupem, spekulacją, oraz zagwarantowanie dochodów polskiemu rolnikowi, dla którego grunty rolne stanowią warsztat pracy. Obowiązujące w tym zakresie dotychczasowe przepisy, jak też przyjęta w poprzedniej kadencji Sejmu ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, ochrony takiej nie zapewniały.

Ustawa znoveelizowała akty prawne regulujące obrót nieruchomościami rolnymi. Zmiany obejmowały ustawę z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego oraz ustawę z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego reguluje obrót prywatny, czyli nabycie między rolnikami, osobami fizycznymi, osobami

Ochrona polskiej ziemi, to jedno z priorytetowych zadań rządu

prawnymi w drodze umowy np. sprzedaży, zamiany, ale też darowizny czy dożywocia. Ustawa ta dotyczy też nabycia wskutek innego zdarzenia np. dziedziczenia, czy zmiany współnika lub przystąpienia nowego współnika do spółki osobowej, która jest właścicielem nieruchomości

mości rolnej. Natomiast obrót publiczny podlega pod postanowienia ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa i w tym zakresie dotyczy sytuacji, gdy nabycie następuje z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa od Agencji Nieruchomości Rolnych (a od dnia 1 września 2017 r. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa).

■ Cele

Ochrona polskiej ziemi przed niekontrolowanym wykupem oraz zagwarantowanie dochodów polskiemu rolnikowi, dla którego grunty rolne stanowią warsztat pracy.

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

Wzmocnienie ochrony ziemi rolniczej w Polsce przed jej spekulacyjnym nabywaniem przez osoby, które nie gwarantują zgodnego z interesem społecznym wykorzystania nabytej ziemi na cele rolnicze. Stabilizacja cen ziemi. Urzeczywistnienie zasady wskazanej w art. 23 Konstytucji RP, zgodnie z którą podstawą ustroju rolne-go państwa jest gospodarstwo rodzinne.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

Zmiana przepisów wprowadzona ustawą z dnia 14 kwietnia 2016 roku o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 585) spowodowały zmianę priorytetów polityki państwa w zakresie gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa poprzez przesunięcie punktu ciężkości ze sprzedaży gruntów indywidualnych. W tym też celu na 5 lat ograniczona została możliwość sprzedaży nieruchomości rolnych ZWRSP o pow. 2 ha i większej, a w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa wprowadzona została zasada, że Agencja (a od 1 września 2017 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa) gospodaruje nieruchomościami rolnymi Zasobu, w pierwszej kolejności poprzez ich wdzierżawianie na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych.

Zadanie 2 – Zapewnienie opłacalności produkcji rolnej

Poprawiła się opłacalność produkcji rolnej i nastąpiła stabilizacja na podstawowych rynkach rolnych – zwłaszcza na rynku mleka i rynku wieprzowiny – ceny są opłacalne dla rolników. Wzmocniona została pozycja rolnika w łańcuchu dostaw żywności.

W momencie przystąpienia Polski do UE polscy rolnicy zostali objęci Wspólną Polityką Rolną. Pomimo gor-

szych warunków funkcjonowania, przystąpienie Polski do Unii pozytywnie wpłynęło na rozwój obszarów wiejskich oraz na proces modernizacji i restrukturyzacji rolnictwa. Nastąpiła poprawa sytuacji ekonomicznej rolnictwa. Stało się tak dzięki wsparciu finansowemu z budżetu UE w ramach polityk wspólnotowych oraz na skutek zmiany uwarunkowań makroekonomicznych.

Prowadzona przez Rząd Polityka Prawa i Sprawiedliwości polityka rolna, rozpoczęła proces tworzenia stabilnych możliwości rozwoju gospodarstw rolnych. Aktywny udział przedstawicieli Polski w pracach organów UE, twarde i konsekwentne stanowiska w sprawach dotyczących polityki rolnej, wzmocniły pozycję Polski wśród członków UE. Perspektywy rozwoju polskiego rolnictwa i wsi zależą od tego, jakie będzie miejsce i rola rolnictwa w rozwoju gospodarki unijnej. Konieczne jest prowadzenie polityki, która zapewni dla polskich produktów co najmniej równe warunki konkurencji. Rynków zbytu na polskie produkty rolne należy szukać również poza Jednolitym Rynkiem UE.

W bieżącym roku weszły w życie ustawy:

- o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolno-spożywczymi;
- o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (tzw. rolniczy handel detaliczny);
- o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych („Produkt Polski”) – dobrowolne znakowanie oznaczeniem „Produkt Polski”;
- o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych – działania promocyjne finansowane ze środków funduszy będą dotyczyły produktów wytworzonych w Polsce;
- kontynuacja procedowania projektu ustawy o spółdzielniach rolników.

Opracowany został Program rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020 oraz uruchomiona Platforma Żywnościowa (obecnie MRiRW złożyło wnioski do NCBiR o dofinansowanie tego projektu).

Nowe ustawy przyczyniają się do poprawy opłacalności produkcji rolnej i wzmacniają pozycję rolnika w łańcuchu produkcji i dostaw żywności

Rynek cukru

Podpisanie w dniu 19.04.2017 r. Ogólnopolskiego Porozumienia Branżowego określającego zasady współpracy między plantatorami buraków cukrowych a producentami cukru w Polsce, co ma szczególnie istotne znaczenie w obliczu likwidacji kwot produkcyjnych w sektorze cukru.

Rynek zbóż

Na skutek działań Polski Komisja Europejska wprowadziła przywozowe należności celne dla żyta, kukurydzy i ziarna sorgo zmieniając tym samym utrzymywane od jesieni 2014 r. zerowe stawki celne w przywozie do UE wyżej wymienionych zbóż.

Rynek owoców i warzyw

- Przeprowadzanie operacji wycofania z rynku na bezpłatną dystrybucję i inne przeznaczenia przez uznane organizacje producentów owoców i warzyw oraz producentów niezrzeszonych, w terminie do dnia 30 czerwca 2017 r. Wyplata środków została zakończona z dniem 30 września 2017 r.
- Obecnie trwają prace dotyczące przyjęcia kolejnych krajowych przepisów, które umożliwią skorzystanie z szóstej transzy wsparcia – Polsce przydzielono 75 565 ton jabłek i gruszek, 425 ton śliwek oraz 510 ton brzoskwiń i nektaryn.

Rynek mleka

- Na rynku mleka problemem są unijne zapasy interwencyjne odtuszczonego mleka w proszku (OMP) w wysokości ponad 350 tys. ton. Dlatego kluczową sprawą jest wypracowanie na poziomie UE strategii eliminacji zapasów interwencyjnych OMP bez dalszego zaburzania sytuacji na tym rynku.
- Zasadne jest przedłużenie interwencji publicznej na OMP do końca lutego 2018 r. albo uruchomienie dopłat do prywatnego przechowywania tego produktu. Mleko w proszku mogłoby być też na bieżąco zagospodarowane poprzez przywrócenie mechanizmu dopłat do jego wykorzystania na pasze.

Rynek wieprzowiny

- Kontynuacja pomocy dla producentów utrzymujących świnie na obszarach z ograniczeniami z tytułu ASF w ramach nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej.
- Uaktualnienie obszarów, do których ma zastosowanie ustawa z dnia 5 września 2016 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1444).
- Podjęcie prac legislacyjnych dotyczących wdrożenia

Pomoc dla producentów świń, w obliczu występującego w Polsce ASF, to aktualnie podstawowe działanie na rynku trzody chlewnej

pomocy dla producentów świń w sytuacji wstrzymania produkcji wieprzowiny z powodu nowych wymagań bioasekuracji związanych z afrykańskim pomorem świń.

Cele

Poprawa i stabilizacja warunków ekonomicznych rolnictwa, zachowanie jak największej liczby gospodarstw rodzinnych i zapewnienie im równych warunków konkurencyjności na Jednolitym Rynku (VII. 1.01).

Efekty osiągnięte w 2016 r.

Wydatki na rolnictwo (łącznie z wydatkami z budżetu środków europejskich bez KRUS) w 2016 r. wyniosły ponad 32,5 mld zł.

Dzięki staraniom Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi uzyskano zwiększenie finansowania: o 60 mln zł w celu zwrotu części podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa, 30 mln zł rezerwy celowej w ramach budżetu na 2016 r. na melioracje w rolnictwie, dopłat do ubezpieczeń obowiązkowych w rolnictwie z 200 mln zł w 2015 r. do 1 600 mln zł docelowo w 2020 r., 120 mln zł na zabezpieczenie wkładu własnego do programów związanych z kryzysem na rynkach rolnych (mleko i trzoda chlewna), 80 mln zł na realizację ogółem 8 programów wieloletnich, w tym 28 mln zł na 4 nowe programy wieloletnie (od stycznia 2016 r.) – realizujących zadania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Dzięki interwencji Ministra polscy rolnicy zyskali więcej czasu na dopełnienie wymogów formalnych związanych z ubieganiem się o płatności w 2016 r. Było to szczególnie ważne ze względu na ubiegłoroczne niekorzystne warunki atmosferyczne, które utrudniały rolnikom organizację prac polowych.

W 2016 roku wypłacono 70% zaliczki w wysokości ok. 10 mld zł.

Efekty osiągnięte w 2017 r.

Działania i wnioski składane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnic-

stwa i Rybołówstwa wraz ze zdecydowaną, popierającą postawą części państw członkowskich, doprowadziły do uruchomienia przez Komisję Europejską tzw. lipcowego pakietu pomocowego, zawierającego siedem mechanizmów mających za zadanie ułatwić doprowadzenie do ustabilizowania sytuacji na unijnych rynkach produktów zwierzęcych, przede wszystkim na rynku mleka.

Oprócz przedłużenia możliwości prowadzenia interwencyjnego skupu oraz dopłat do prywatnego przechowywania odtuszczonego mleka w proszku do 2017 r., przewidziano podwyższenie poziomu zaliczek do 70% w przypadku płatności bezpośrednich i do 85% w przypadku płatności obszarowych, a także wprowadzono pomoc dla producentów w łącznej wysokości 150 mln euro za czasowe ograniczenie podaży mleka oraz nadzwyczajną pomoc dostosowawczą w łącznej wysokości 350 mln euro.

Wdrożono rozporządzenie Komisji UE z dnia 8 września 2016 r. przewidujące nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów mleka i rolników w innych sektorach hodowlanych, stanowiącego element tzw. pakietu Hogana.

Na mocy ww. rozporządzenia delegowanego państwom członkowskim udostępniona została pomoc finansowa w łącznej kwocie 350 mln euro, z których 22 670 129 euro (98 689 872,6 zł) przeznaczono dla Polski.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 – Przygotowano pakiet zmian ukierunkowany na działania ograniczające bariery wdrożeniowe – modyfikacje i uproszczenia. W ciągu ostatnich 12 miesięcy przeprowadzono nabory wniosków na 19 instrumentów.

Budżet Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wynosi 13,6 mld euro (8,7 mld euro z budżetu UE i 4,9 mld euro z budżetu krajowego). Do chwili obecnej zostało złożonych blisko 2,63 mln wniosków na kwotę 26,23 mld zł. 31,34% budżetu PROW 2014-2020 stanowią podpisane umowy/wydane decyzje (na kwotę 18,41 mld zł). Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wypłaciła 7,84 mld zł, co stanowi 13,4% środków z całej puli przeznaczonej na realizację PROW 2014-2020.

Zakończona została wypłata 70% zaliczek płatności obszarowych za 2017 rok w wysokości ok. 10 mld zł.

Zadanie 3 – Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich

Obniżony został wiek emerytalny dla rolników (60 i 65 lat), a najniższe renty i emerytury rolnicze podniesiono do 1000 złotych. Z tej podwyżki skorzystało ponad 340 tys. rolników.

Grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków objęte zostały dzieci rolników (do ukończenia 16 roku życia) pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym.

Poprawia się infrastruktura na ternach wiejskich. Przywracane są posterunki policji i placówki pocztowe, które były likwidowane przez poprzednią koalicję.

Zachodzące obecnie przemiany cywilizacyjne stanowią nowe i dalekosiężne wyzwania dla polityki społecznej na obszarach wiejskich. Wyzwania te wymagają zasadniczej zmiany w dotychczasowym podejściu do roli, zakresu i metod polityki społecznej na wsi. Konieczna jest rezygnacja z wąsko pojmowanego pojęcia tej polityki, która jest traktowana jako czynnik doraźnego tylko łagodzenia skutków nierówności społecznych, na rzecz uznania szeroko pojmowanej polityki społecznej jako jednego z zasadniczych czynników rozwoju gospodarki rolnej; a także jako istotnego impulsu do tworzenia sprzyjających warunków do cywilizacyjnego i kulturowego rozwoju rolniczej i nierolniczej ludności obszarów wiejskich.

Ponad 340 tys. rolników skorzystało z podwyżki najniższych rent i emerytur do 1000 zł

W celu zmniejszenie wykluczenia społecznego na obszarach wiejskich, w szczególności osób starszych z obszarów wiejskich, prowadzone są prace zmierzające do zainicjowania nowych instrumentów polityki społecznej i zdrowotnej, na bazie dobrych praktyk krajowych i zagranicznych, mające na celu podtrzymanie aktywności osób starszych i zapewnienie ich udziału w życiu społecznym, a także poszukiwanie najefektywniejszych rozwiązań w zakresie opieki nad osobami starszymi. W 2017 r. wdrożone zostały zmiany w ustawie z dnia 20 grudnia o ubezpieczeniu społecznym rolników dotyczące podwyższenia najniższych świadczeń emerytalno-rentowych rolniczych do wysokości 1 000 złotych w ramach waloryzacji tych świadczeń. Ponadto MRiRW realizować będzie projekt strategiczny w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, promujący ideę społecznej funkcji gospodarstw rolnych, łączącą rolnictwo wielofunkcyjne i usługi o cha-

rakterze społecznym (lub zdrowotnym) na poziomie lokalnym, umożliwiające dywersyfikację dochodów rolników połączone z szerszą ofertą usług socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

■ Cele

Poprawa poziomu życia mieszkańców wsi.

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

Od 1 kwietnia 2016 r. realizowany jest w całej Polsce Program „Rodzina 500 plus”, będący systemowym wsparciem wszystkich polskich rodzin, w ramach którego każda rodzina z minimum dwojgiem niepełnoletnich dzieci otrzymuje 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko. Na wsi objętych zostało tą pomocą 63% wszystkich dzieci do 18 roku życia. Jest to odsetek wyższy niż w gminach miejskich i miejsko-wiejskich.

Dzieci rolników objęte zostały grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków

Podwyższenie najniższych świadczeń emerytalno-rentowych do wysokości 1000 zł. W ramach tej zmiany 340 tys. osobom uprawnionym do najniższych świadczeń emerytalno-rentowych rolniczych, podwyższono w marcu br. świadczenia do kwoty 1000 zł.

Objęcie grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków dzieci rolników (do ukończenia 16 roku życia) pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym. Dzięki temu zapewniona została ochrona ubezpieczeniowa dla dzieci przebywających na terenie gospodarstw rolnych, której dotychczas brakowało.

Po kilku latach przerwy Poczta Polska wraca na wieś. W 2016 r. Poczta Polska S.A. na terenach wiejskich uruchomiła 60 nowych placówek pocztowych. Przywracane są też posterunki Policji tam, gdzie potrzebują ich mieszkańcy.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

Przywrócenie, w tym dla rolników, powszechnego wieku emerytalnego, tj. 60 lat dla kobiet i 65 lat dla męż-

czyzn. Porządkujemy sprawę zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich. Chcemy, by nowe regulacje ułatwiały rozwój małych miejscowości i jednocześnie, by jak najmniej kłopotów mieli rolnicy oraz inwestorzy.

Zadanie 4 – Sprawna administracja na rzecz rolnictwa – konsolidacja administracji rolnej

Porządkowana jest administracja działająca na rzecz rolnictwa. Na bazie Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych powstał sprawnie działający Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Nowa instytucja ma jasno określone zadania, które dotyczą zakupu i dzierżawy ziemi oraz zdobywania nowych rynków zbytu. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jest obecnie jedyną agencją płatniczą, która zapewnia przejrzystą obsługę rolników i lepszy dostęp do unijnych funduszy.

Administracja rządowa i samorządowa oraz instytucje i organizacje działające na rzecz wsi lub na rzecz rolnictwa powinny być sprawne, efektywne i ekonomiczne. Afery związane ze skupem towarów rolnych i wdrożeniem systemu IACS pozwalają sformułować wnioski, że obecny system oparty na Ministerstwie Rolnictwa i podległych mu inspekcjach oraz kilku niezależnie działających agencjach nie spełnia swej roli.

1 września 2017 r. weszły w życie przepisy tworzące nowe ramy instytucjonalnego wsparcia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce polegające na:

- utworzeniu jednostki odpowiedzialnej za zadania w zakresie programowania rozwoju polskiej wsi i gospodarowania nieruchomościami rolnymi (instytucji rozwojowej) – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR);
- zniesieniu Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych oraz wykorzystaniu ich zasobów do zapewnienia funkcjonowania KOWR, a także realizacji nowych zadań przez ARiMR;
- utworzeniu jednej instytucji wykonującej zadania agencji płatniczej Unii Europejskiej na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej – Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje politykę państwa w zakresie: tworzenia i poprawy struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych oraz rozwoju spółek strategicznych Skarbu Państwa, wdrażania innowacyjności w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, stabilizacji rynków rolnych oraz promocji polskich produktów rolno-spożywczych. Oprócz zadań ustawowych, wykonuje również inne zadania delegowane.

Utworzenie KOWR jako instytucji rozwojowej na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich, wynikało z potrzeby uruchomienia nowych instytucji, rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów niezbędnych do prowadzenia aktywnej krajowej polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich z uwzględnieniem zadań z zakresu programowania rozwoju na szczeblu centralnym i lokalnym. Wprowadzone zmiany mają także na celu ograniczenie kosztów administracyjnych, poprawę jakości obsługi beneficjentów i kontrahentów oraz rolników.

Beneficjentami działań KOWR są: producenci rolni (w tym rolnicy indywidualni, dzierżawcy) i rodzinne gospodarstwa rolne, przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją, przechowywaniem lub przetwórstwem artykułów rolno-spożywczych oraz zakupem i sprzedażą tych towarów na terenie UE lub w krajach trzecich, a także organizacje zrzeszające ww. podmioty (grupy i organizacje producentów oraz organizacje przetwórców). Część działań kierowana jest do: jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców terenów wiejskich i popegeerowskich, organizacji pożytku publicznego oraz innych podmiotów gospodarczych działających lub zamierzających podjąć działania inwestycyjne na terenie kraju. Działania administrowane przez KOWR skierowane są także do konsumentów (w tym do dzieci i młodzieży) za pośrednictwem placówek oświatowych oraz do osób najuboższych za pośrednictwem organizacji charytatywnych. KOWR wykonuje również prawa z udziałów i akcji oraz sprasowuje nadzór właścicielski nad działalnością wybranych strategicznych spółek Skarbu Państwa.

■ Cele

Sprawne i efektywne funkcjonowanie administracji publicznej, instytucji i organizacji działających na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich, racjonalne programowanie rozwoju. Głównym celem Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa jest realizacja zadań wynikających z polityki państwa, w szczególności w zakresie wdrażania i stosowania instrumentów wsparcia rolnictwa, aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich.

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

Powołana została Rada Dialogu Społecznego w Rolnictwie. Jest to organ pomocniczy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W jej skład wchodzi przedstawiciele branżowych organizacji sektora rolno-spożywczego, związków zawodowych rolników indywidualnych i społeczno-zawodowych organizacji rolników oraz samorządu rolniczego.

Ustawa o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa, która reguluje jeden z elementów niezbędnych do opty-

malizacji działalności agencji i innych jednostek podległych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, mianowicie ustrój i zasady funkcjonowania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR), który zostanie utworzony w miejsce ANR i ARR. Dzięki takiemu rozwiązaniu zostanie również ograniczona liczba agencji płatniczych w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej funkcjonujących w Polsce z dwóch (ARiMR i ARR) do jednej (ARiMR), co stanowi drugi element powyższej optymalizacji.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

W 2017 r. trwały intensywne przygotowania w Agencji Nieruchomości Rolnych i Agencji Rynku Rolnego do płynnego kontynuowania zadań przez powstały od 1 września 2017 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) oraz do przekazania części zadań przez ARR do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Ciągłość realizacji zadań została zachowana. W pierwszym miesiącu funkcjonowania nowej instytucji, tj. we wrześniu 2017 r., do KOWR wpłynęło ponad 41,1 tys. spraw. KOWR z kolei wystąpił blisko 44,2 tys. odpowiedzi.

Zadanie 5 – Wzmocnienie pozycji rolnika – producenta w łańcuchu żywnościowym

Rolnik może już sprzedawać konsumentom żywność wyprodukowaną we własnym gospodarstwie. Pakiet 5 ustaw stworzył rolnikom zarówno lepsze możliwości sprzedaży, jak i rozwoju produkcji. Sprzedaż do kwoty 20 tys. zł. została zwolniona od opodatkowania przychodów. Z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności eliminowane są nieuczciwe praktyki handlowe. Trwają prace na nowymi rozwiązaniami, które pozwolą na dostosowywanie skali i jakości produkcji do warunków rynkowych, a także na koncentrację podaży oraz organizowanie sprzedaży wyprodukowanych przez rolników produktów.

Pakiet 5 ustaw, których założenia opracowano w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (poprzedzając ten proces konsultacjami z producentami), rozwiązuje problemy z jakimi dotychczas zmagali się rolnicy. Podjęte inicjatywy są próbą objęcia regulacją wszystkich uczestników łańcucha dostaw: producentów rolnych, przetwórców i handlu. Zgodnie z opinią Komisji Europejskiej Polska była jednym z niewielu krajów, który dotychczas takich rozwiązań nie wprowadził.

Umożliwiamy rolnikom sprzedaż produktów przetworzonych w ramach tzw. detalicznego handlu rolniczego, zapewniając jednocześnie standardy bezpieczeństwa

wytworzonej w ten sposób żywności. Wzmacniamy integrację poziomą i pionową na rynku rolnym, umożliwiając tworzenie silnych spółdzielni. Chcemy znakować produkt polski tak, aby konsument świadomie uczestniczył w rynku produktów żywnościowych.

Pakiet 5 ustaw daje rolnikom możliwość sprzedaży swoich produktów

Pragniemy chronić rolników przed tzw. nieuczciwymi praktykami oraz rekompensować straty w działalności rolniczej, powstałe niezależnie od producenta – poprzez długo oczekiwany przez środowiska rolnicze Fundusz Ochrony Dochodów Rolniczych. Pakiet 5 ustaw przyczyni się wzrostu i stabilizacji dochodu rodzin rolniczych.

■ Cele

Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej. Zwiększenie dochodów producentów rolnych.

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

Zgodnie z przyjętym i sukcesywnie realizowanym Programem Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019 oraz wynikającymi z niego zadaniami w obszarze konkurencyjności rolnictwa, gospodarki żywnościowej oraz bezpieczeństwa żywności, w resorcie rolnictwa rozpoczęliśmy proces tworzenia warunków dla wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym. W ciągu roku opracowano i uchwalono część ustaw.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

Od 2017 r. obowiązują ustawy:

- Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników. Polskim rolnikom stworzono lepsze możliwości rozwoju produkcji i sprzedaży konsumentom końcowym żywności. Ustawa wychodzi naprzeciw postulatam rolników poprzez zapewnienie im równych szans i możliwości w zakresie sprzedaży żywności konsumentom końcowym z rolnika-

mi z innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Wprowadza zwolnienie z opodatkowania przychodów ze sprzedaży do kwoty 20 000 zł.

- Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Ma ona na celu wyeliminowanie z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności, stosowania nieuczciwych praktyk handlowych. Ważne jest, aby w łańcuchu dostaw towarów rolno-spożywczych wszyscy jego uczestnicy mieli poczucie funkcjonowania na tych samych zasadach, bez względu na ich potencjał ekonomiczny.

- Ustawa o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych „Produkt polski”. Określa przy spełnieniu jakich warunków takie oznakowanie może być użyte przez producenta. Jest to oznakowanie dobrowolne. Konsumentom daje gwarancje pochodzenia wyrobu.

- Ustawa o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych. Wprowadzono zmiany sposobu wykorzystania środków funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, tak aby środki te w większym stopniu wspierały podmioty, od których wpłaty na fundusze promocji pochodzą.

Obecnie procedowany jest projekt ustawy o spółdzielniach rolników. Projekt ustawy dotyczy funkcjonowania spółdzielni rolników – prowadzenie działalności gospodarczej na rzecz swoich członków będących rolnikami w zakresie planowania przez nich produkcji i dostosowywania skali i jakości tej produkcji do warunków rynkowych, koncentracji podaży oraz organizowania sprzedaży wyprodukowanych przez rolników produktów.

Zadanie 6 – Ubezpieczenia rolnicze – zarządzanie ryzykiem strat w rolnictwie

Zmieniony został system ubezpieczeń roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich, tak aby zapewnić jak największej grupie rolników dostęp do ubezpieczeń upraw rolnych z maksymalną wysokością dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczenia. Teraz rolnik może ubezpieczyć uprawy od jednego lub kilku ryzyk, z dotacją w wysokości 65 proc. stawki ubezpieczenia. Dopłata z budżetu państwa do stawek ubezpieczeniowych w tym roku wynosi ponad 900 mln złotych, a docelowo w 2020 roku wyniesie 1,6 mld.

Podstawowe znaczenie dla poczucia bezpieczeństwa rolników i mieszkańców wsi mają ubezpieczenia, które ze względu na niską dochodowość wielu gospodarstw, wymagają wsparcia z budżetu Państwa. Wsparcie z bu-

#Dobre2Lata

dżetu polega na częściowej refundacji tego ubezpieczenia, stosownie do rentowności gospodarstwa. Od 2006 r. wdrażany jest system ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich z dofinansowaniem z budżetu państwa do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia zdarzeń losowych. Wprowadzenie tego systemu ubezpieczeń należy kontynuować i doskonalić.

Utworzenie Rolniczego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych przy współudziale Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Ta forma ubezpieczenia zapewni kompleksową usługę ubezpieczenia upraw rolnych, zwierząt gospodarskich, mienia rolniczego oraz OC rolników-członków TUW. Ubezpieczenie zmniejszy ryzyko prowadzenia produkcji rolnej oraz zabezpieczy przed spadkiem dochodów, zapewni środki na wznowienie lub kontynuację produkcji. Nastąpi uniezależnienie od firm komercyjnych.

■ Cele

Wsparcie dla systemu ubezpieczeń gospodarczych w rolnictwie.

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

Opracowano projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz ustawy o opłacie skarbowej, którego celem jest upowszechnienie sprzedaży pakietów ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich przy określeniu maksymalnych stawek taryfowych (9% z możliwością ich zwiększenia dla roślin uprawianych na V klasie bonitacji do 12% i na VI klasie bonitacji do 15%). Zachowana zo-

Zmiany wprowadzane do ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich przyczynią się do upowszechnienia wśród rolników tej formy zabezpieczenia upraw i hodowli

stała możliwość wyboru przez producenta rolnego wybranych ryzyk do ubezpieczenia, przy czym zakłady ubezpieczeń będą konstruować wysokość stawek taryfowych

w sposób zapewniający nie przekroczenie łącznych stawek taryfowych dla danej uprawy w wysokości 9%, z możliwością ich zwiększenia dla roślin uprawnych na V klasie bonitacji do 12% i na VI klasie bonitacji do 15%. Dopłata z budżetu państwa do składek ubezpieczenia będzie w każdym przypadku wynosiła 65%.

Aby przeciwdziałać niskiej efektywności dotychczasowych regulacji, a także zaoferować nowe rozwiązania w zakresie zarządzania ryzykiem, powołany został Zespół ds. ubezpieczeń gospodarczych w rolnictwie. Celem Zespołu jest wypracowanie systemu zabezpieczenia przed skutkami ryzyka w rolnictwie (zabezpieczenia technicznego, organizacyjnego i finansowo-ubezpieczeniowego) na wszystkich etapach zarządzania ryzykiem tj. zapobiegania, zawierania i realizacji umowy ubezpieczeniowej, likwidacji finansowej, technicznej i organizacyjnej szkód, odtwarzania procesu produkcyjnego, więzi kooperacyjnych i majątku w rolnictwie a także szans na dochodowe zbycie efektów gospodarowania w rolnictwie.

Zespół zobowiązany jest do przygotowania założeń systemu ubezpieczeń gospodarczych w rolnictwie z uwzględnieniem obecnych rozwiązań obowiązujących w Polsce i Unii Europejskiej wraz z koncepcją ich wdrożenia i funkcjonowania. Zakłada się, że wprowadzone w Polsce nowe rozwiązania uzupełnią dotychczasowy system o następujące elementy: możliwość tworzenia branżowych, samorządowych bądź terytorialnych funduszy wsparcia wzajemnego, w których rolnicy są udziałowcami i współdecydują o prowadzonej polityce ubezpieczeniowej przez te podmioty. Ma to na celu maksymalne zabezpieczenie gospodarstw rolnych przed ryzykami wynikającymi z klęsk i zdarzeń losowych oraz ochronę budżetu przed wypłatami odszkodowań. W dalszej kolejności mechanizm ten zabezpieczy także przed ryzykiem o charakterze gospodarczym.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

Weszły w życie przepisy ustawy z 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Zgodnie z nowymi przepisami, producent rolny w przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia obejmującej jeden lub kilka rodzajów ryzyka, będzie miał możliwość skorzystania z dopłaty w wysokości 65% składki, jeżeli określone przez zakłady ubezpieczeń stawki taryfowe nie przekroczą odpowiednio: 9, 12 i 15% sumy ubezpieczenia. Dopłata z budżetu państwa do stawek ubezpieczeniowych – coroczny wzrost środków na ten cel – w tym roku było to 917 mln złotych. Docelowo – 1,6 mld w 2020 r.

Dzięki współpracy Poczty Polskiej, Poczтового Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych (PTUW) i Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników (FSUSR), polscy rolnicy mają dostęp do nowej oferty ubezpieczeń przygotowanej specjalnie dla nich.

Mogą ją nabyć w ponad 1,5 tys. placówek pocztowych, co gwarantuje łatwy i szybki dostęp do szerokiej oferty ochrony. Ubezpieczenia, które będą sprzedawane pod marką AGRO Ubezpieczenia, zostały stworzone w oparciu o „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” wicepremiera Mateusza Morawieckiego.

Fundusz Składkowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników objął 49,5% udziałów w PTUW. Pozostała część udziałów należy do Poczty Polskiej. Skarb Państwa, do którego AGRO Ubezpieczenia należą w 100%, gwarantuje tym samym wiarygodność i stabilność oferty.

Zadanie 7 – Intensyfikacja działań wspierających promocję polskich produktów rolno-spożywczych

W ciągu 2 lat otwarto 30 nowych rynków zbytu dla naszych produktów rolno-spożywczych. Osiągamy dodatni bilans handlowy. W tym roku nadwyżka eksportu nad importem może wynieść 8 mld euro, wobec 7,1 mld euro w 2016 r. Przewidywany w tym roku poziom eksportu może wynieść 25 mld euro, czyli o około 5 proc. więcej w stosunku do ubiegłego roku.

6 grudnia 2016 r. Kierownictwo MRiRW przyjęło „Priorytety działań MRiRW oraz podległych służb bezpieczeństwa żywności na rzecz otwierania nowych rynków zbytu na rok 2017 i lata kolejne”.

Dokument został przygotowany we współpracy z GIW, GIORIN, GIJHARS oraz ARR i określa m.in. działania podejmowane przez resort rolnictwa oraz podległe służby weterynaryjne i fitosanitarne w zakresie otwierania nowych rynków zbytu. Jest to swoistego rodzaju wsparcie administracji państwowej, wspomaganej przez instytuty branżowe, dla polskich producentów artykułów rolno-spożywczych, w formie usystematyzowanego otwierania nowych rynków zbytu (lub asortymentowego poszerzenia istniejących możliwości eksportowych na częściowo otwartych rynkach), a w dalszej kolejności właściwego ukierunkowania i integracji działań promocyjnych realizowanych na rynkach krajów trzecich.

W pierwszej kolejności określono 15 najbardziej perspektywicznych dla polskiego eksportu rynków zbytu: Zjednoczone Emiraty Arabskie, Indie, Japonia, Chiny i Tajwan, Kanada, Algieria, Republika Południowej Afryki, Stany Zjednoczone, Arabia Saudyjska, Egipt, Wietnam, Iran, Białoruś i Kazachstan.

Najważniejsze działania przewidywane na rok 2017 to dobre otwarcia lub poszerzenia dostępu do ww. rynków, z uwzględnieniem perspektywicznych produktów na poszczególnych rynkach.

W drugiej kolejności działania są ukierunkowane na otwieranie lub poszerzenie dostępu do rynków będących w sferze potencjalnego zainteresowania polskiej branży rolno-spożywczej (ze względu na realne zainteresowanie importerów rynku docelowego określonymi polskimi produktami, z uwzględnieniem oceny realnej możliwości lokowania na tych rynkach polskiej produkcji), a które nie wymagają długotrwałych procedur lub które, w ocenie polskich placówek dyplomatycznych, a także na podstawie dotychczasowego doświadczenia GIW i PIORiN, uda się zakończyć w stosunkowo krótkim czasie.

Elementem dodatkowej aktywności MRiRW będzie otwieranie lub poszerzenie dostępu do wybranych rynków, wymagających długotrwałych procedur, na których polskie organizacje branżowe prowadzą kampanie informacyjno-promocyjne mające na celu wzrost świadomości konsumentów i dystrybutorów na temat walorów polskich produktów, a także do innych rynków, na których polskie produkty dostępne są w ograniczonym asortymencie.

Negocjacje oraz działania w zakresie dopuszczenia polskich produktów rolno-spożywczych do zagranicznych rynków będą wspierane przez Radców ds. Rolnych w polskich placówkach dyplomatycznych: w Berlinie, przy Stałym Przedstawicielstwie RP w Brukseli, w Algierii, Chinach, RPA, Indiach i Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Stanowiska te tworzone są ze względu na specyfikę branży rolnej, która wymaga specjalistycznej wiedzy oraz znajomości rynku rolno-spożywczego państwa docelowego.

■ Cele

Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej (VII. 2.02).

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

Trudna sytuacja na europejskim rynku, a także przypadki występowania ASF (a następnie także zjadliwej grypy ptaków), a w konsekwencji zamknięcie szeregu rynków dla wieprzowiny i drobiu z Polski, wymogły konieczność poszukiwania nowych rynków zbytu dla polskich artykułów rolnych. Najważniejsze efekty wspólnych działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównego Inspektoratu Weterynarii oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa są następujące:

- 20 czerwca 2016 r., podczas wizyty Sekretarza Stanu Jacka Boguckiego w RPA, strony polska i południo-

woafrykańska zakończyły trzyletnie negocjacje i ustaliły wymagania weterynaryjne oraz podpisały wzór świadectwa zdrowia dla mrożonego mięsa drobiowego oraz surowych wyrobów mięsnych.

- 20 czerwca 2016 r. Ministrowie Rolnictwa Polski i Chin Krzysztof Jurgiel i Zhi Shuping podpisali protokół w sprawie wymagań fitosanitarnych dla eksportu jabłek z Polski do Chin. Podpisanie tego protokołu było ostatnim i kluczowym elementem trwającej niemal 2 lata procedury oceny analizy ryzyka fitosanitarnego związanego z eksportem świeżych jabłek z Polski do Chin. Na eksport mogą być przeznaczane owoce wyprodukowane w Polsce, które będą spełniały wymagania fitosanitarne, normy bezpieczeństwa sanitarnego oraz będą wolne od organizmów kwarantannowych Chin. Przed pierwszym sezonem eksportowym została przeprowadzona wspólna (PIORiN i AQSIG) wrywkowa kontrola zarejestrowanych miejsc produkcji, pakowni, pod kątem spełnienia chińskich wymagań fitosanitarnych (zatwierdzono 453 sady i 135 pakowni). Ponadto podpisano polsko-chińskie protokoły: regulujące warunki dostępu do rynku chińskiego dla drobiu hodowlanego, jednodniowych psiskąt i jaj wylęgowych drobiu (z uwzględnieniem kur niosek, drobiu hodowlanego, brojlerów), dotyczące obrotu mięsem drobiowym oraz dialogu w zakresie wznowienia eksportu mięsa wieprzowego.

- Rynki Arabii Saudyjskiej, Maroka, Chile, Ukrainy, Czarnogóry oraz Egiptu zostały otwarte dla mięsa wołowego (lub jego przetworów), a ponadto zostały zatwierdzone kolejne zakłady do eksportu wołowiny do Turcji. Rynek egipski został otwarty dla polskiego drobiu.

- 22 sierpnia 2016 r. Ministrowie Rolnictwa Polski i Kazachstanu – Krzysztof Jurgiel i Askar Myrzakhmetov podpisali porozumienie o współpracy w dziedzinie rolnictwa. Porozumienie dotyczy współpracy między krajami, m.in. w kwestiach uprawy roślin i hodowli zwierząt, badania odmian, kwarantanny i ochrony roślin, sprawach weterynaryjnych, nauki i techniki rolniczej, mechanizacji rolnictwa sektora rolno-spożywczego, kontaktów handlowych oraz wystaw i targów. Porozumieniem powołano także grupę roboczą ds. współpracy w dziedzinie rolnictwa, która będzie zajmować się wdrażaniem w życie zapisów polsko-kazachskiego porozumienia.

- 8 listopada 2016 r., po dwóch latach negocjacji, Ministerstwo Rolnictwa i Dobrostanu Rolników Indii poinformowało, że na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, strona indyjska uznaje metodę chłodzenia (cold treatment) jako zabieg alternatywny dla fumigacji bromkiem metylu w odniesieniu do świeżych jabłek eksportowanych z Polski do Indii.

- 21 grudnia 2016 r. Ukraina uznała regionalizację, zgodnie z przepisami UE, w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

Promujemy w świecie polską markę dobrej, zdrowej żywności, ustalamy warunki wejścia na nowe rynki zbytu. Rezultatem tych starań stało się udostępnienie prawie trzydziestu nowych rynków dla eksportu polskich produktów rolno-spożywczych. Na wspieranie rozwoju współpracy handlowej polskiego sektora rolno-spożywczego z zagranicą zaplanowano w ustawie budżetowej środki na poziomie 4 mln złotych. ARR (KOWR) koncentruje się na działaniach umożliwiających przedsiębiorcom większą obecność na rynkach o dużym potencjale importowym, na których polska żywność jest jeszcze nieobecna lub występuje w niewielkim zakresie. Chodzi tu przede wszystkim o kraje azjatyckie, takie jak: Indie, Wietnam, Japonia, Iran czy Tajwan. Wsparcie promocyjne planuje się również w odniesieniu do rynków Republiki Południowej Afryki i USA. Jednocześnie KOWR kontynuuje działania na rynkach, które są już dobrze znane polskim eksporterom, ale nadal wymagają wsparcia promocyjnego w budowaniu pozytywnego wizerunku polskiej żywności. Mowa tutaj o targach w takich krajach jak: Chiny z Hongkongiem, Algieria, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Niemcy oraz Białoruś.

Plan działań promocyjnych na rynkach zagranicznych w 2017 r. uwzględnia również realizację postanowień umowy między ARR a Ministerstwem Rozwoju nr II/558/P/50005/200/DPE/16 z 15 września 2016 r. o partnerstwie przy wspólnej realizacji projektu pozakonkursowego pn. „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe.

„Marka Polskiej Gospodarki – Brand” poddziałanie 3.3.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 obejmującego organizację działań promocyjno-informacyjnych w ramach nowego branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych. Branżowy program promocji realizowany jest w 5 krajach pozaeuropejskich (tj. w: Chinach, Indiach, Wietnamie, RPA i ZEA) oraz w 2 krajach unijnych (we Francji i w Niemczech). Budżet na realizację branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych wynosi na lata 2016-2019 ogółem 4,9 mln zł.

Zadanie 8 – Program Rozwoju Głównych Rynków Rolnych w Polsce na lata 2016-2020

Opracowany został Program Rozwoju Głównych Rynków Rolnych w Polsce na lata 2016-2020, który koncentruje się na 9 rynkach rolnych: zbóż, rze-

paku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz tytoniu. Jego realizacja spowoduje wzrost stabilizacji na rynkach rolnych i poprawę rolniczych dochodów.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęto szereg inicjatyw w celu poprawy i stabilizacji sytuacji na rynkach rolnych, w tym wzmocnienia pozycji producenta w łańcuchu dostaw żywności, zapewnienia stabilności cen, poprawy opłacalności produkcji rolnej i konkurencyjności krajowego sektora rolnego, zwiększenia dostępu polskich produktów rolno-spożywczych do nowych rynków.

Jedną z tych inicjatyw jest opracowany w resorcie Program rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020.

Program prezentuje syntetyczne informacje dotyczące potencjału rozwoju rolnictwa w odniesieniu do dziewięciu głównych rynków rolnych, tj. zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz ich przetworów, jak również tytoniu. Aktualna sytuacja w poszczególnych sektorach rolnych jest różna, jeśli chodzi o dynamikę zmian poziomu produkcji, tendencje w handlu zagranicznym, stopień zorganizowania producentów i ogólną kondycję sektora. Niezależnie od tego, w każdym z sektorów istnieją wyzwania i szanse rozwoju.

Celem opracowania niniejszego programu jest wypracowanie, klarownej dla uczestników rynku, koncepcji długofalowego działania, mającej zapewnić realizację zidentyfikowanych celów i wyzwań umożliwiających rozwój krajowego sektora rolno-żywnościowego.

Analizując możliwości wspierania rozwoju rynków rolnych oraz poprawy ich funkcjonowania należy mieć na uwadze, iż obecna perspektywa finansowa w ramach wspólnej polityki rolnej UE już trwa, system dopłat bezpośrednich oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 jest przyjęty, a możliwości zmian w tych obszarach są ograniczone. Aczkolwiek dyskusja na forum unijnym odnośnie do Wieloletnich Ram Finansowych i kształtu przyszłego budżetu UE wymusi dostosowanie niniejszego Programu. Niemniej jednak, podstawą dalszego rozwoju rynków rolnych w Polsce oraz skutecznego konkurowania na rynku UE i rynku globalnym są wspólne działania wszystkich środowisk.

■ Cele

Wypracowanie, klarownej dla uczestników rynku, koncepcji długofalowego działania, mającej zapewnić realizację zidentyfikowanych celów umożliwiających rozwój krajowego sektora rolno-żywnościowego.

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowano „Programu rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020”.

Program koncentruje się na dziewięciu rynkach rolnych, tj. rynkach: zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz tytoniu.

Przygotowany dokument składa się z trzech rozdziałów: I – Analiza rynków rolnych, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji oraz struktury gospodarstw i sektora przetwórstwa na tle głównych producentów w UE, II – Formy wsparcia rynków rolnych przewidziane w przepisach Unii Europejskiej oraz krajowych i III – Cele i wyzwania rozwoju oraz działania służące rozwojowi rynków rolnych.

W rozdziale I projektu programu zawarto analizę poszczególnych sektorów, w tym dane na temat ich struktury, poziomu produkcji, handlu zagranicznego, rysując tym samym obraz uwarunkowań rozwoju poszczególnych rynków. Umieszczono w nim także analizę SWOT każdego z dziewięciu sektorów.

Program rozwoju rynków rolnych koncentruje się między innymi na rynku zbóż, rzepaku, cukru czy tytoniu

W rozdziale II omówiono najważniejsze dostępne instrumenty unijnego i krajowego wsparcia rynków rolnych w ramach wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, płatności bezpośrednich, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz elementy pomocy krajowej.

W rozdziale III wskazano cele i wyzwania w poszczególnych sektorach oraz propozycje działań, które należy podjąć, aby zrealizować wyznaczone cele. Część dotycząca działań została podzielona na działania ogólne, których realizacja będzie miała wpływ na wszystkie sektory rolne, a także działania specyficzne dla wybranych rynków rolnych.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

Wdrażanie programu, który koncentruje się na dziedziękciu rynkach rolnych, tj. rynkach: zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz tytoniu. Analizowany będzie stopień realizacji kierunkowych wskaźników realizacji celów w odniesieniu do poszczególnych ww. rynków. Analizie poddane będą poniższe wskaźniki: wzrost sprzedaży zagranicznej, wzrost udziału żywca wprowadzanego do obrotu na podstawie umów pisemnych, wzrost odsetka produktów wprowadzanych do obrotu przez grupy producentów rolnych lub organizacje producentów, zwiększenie liczby producentów. MRiRW uruchamiać będzie sukcesywnie dostępne mechanizmy wsparcia celem realizacji programu.

Realizacja programu miała istotny wpływ na stabilizację na rynkach rolnych.

Zadanie 9 – łagodzenie skutków rynkowych oraz zagrożeń epizootycznych wynikających z wystąpienia afrykańskiego pomoru świń

ASF to niezwykle groźna i szerząca się w szybkim tempie nieuleczalna choroba wirusowa świń i dzików. W Polsce udaje się utrzymać występowanie wirusa ASF na ograniczonym terytorium. W tym celu opracowano i wdrożono zasady programu bioasekuracji.

Producentom świń na obszarze objętym restrykcjami z tytułu ASF zapewniono nadzwyczajną pomoc dostosowawczą. Wprowadzono także nadzwyczajne środki wspierania rynku wieprzowiny. W wyniku intensywnych działań na unijnych forach Polska otrzymała na pomoc dla producentów mleka i wieprzowiny 22 670 129 euro (98 689 872,6 zł) z tzw. pakietu Hogana.

27 czerwca 2016 r., po ok. 18 miesiącach od wystąpienia pierwszych zachorowań na afrykański pomór świń (ASF) u świń w gospodarstwach hodowlanych w Polsce (3 ogniska), pojawiły się kolejne zachorowania tzw. II fazy ASF, podczas której stwierdzono 20 kolejnych ognisk choroby; trwała ona do dnia 30 września 2016 r., tj. do dnia stwierdzenia ostatniego – 23 ogniska ASF w Polsce. Niestety, w tej fazie zachorowań swój znaczący udział miał tzw. czynnik ludzki, pod postacią nielegalnego obrotu prosiętami z wirusem ASF. Stąd pomimo 20 stwierdzonych wówczas ognisk, największym zagrożeniem był fakt ich dużego rozproszenia terytorialnego. Wskutek właściwych działań MRiRW i podległych mu struktur, sytuację opanowano. Niestety, w wyniku niewłaściwie prowadzonego proce-

su odstrzału dzików, od stycznia do października br. stwierdzono ponad 330 przypadków u dzików, podczas gdy w latach poprzednich: 2014-2016 w sumie – 163, a także braku wdrożenia zasad bioasekuracji w gospodarstwach – 7 czerwca br. pojawiła się trzecia fala zachorowań na ASF u świń. Do dziś zanotowano już 80 ognisk tej fazy, co daje łącznie 103 ogniska. Mimo iż ich liczba jest znacząca, to jednak istotne jest to, że terytorialnie ASF nie rozprzestrzeniła się znacząco. Dostrzegalne są rejony zmniejszonej liczby ognisk. Fala zachorowań wykazuje obecnie tendencję istotnie się zmniejszającą. Właściwie opracowane zapisy aktów prawnych, np. spec ustawy czy rozporządzeń przynoszą efekty. Ale prawo musi być wdrażane wszędzie tam, gdzie jest zagrożenie wystąpienia ASF a odstrzał dzików musi mieć charakter stały a nie okresowy.

■ Cele

Zwalczanie oraz wczesne wykrywanie ognisk ASF u świń domowych oraz przypadków u dzików. Minimalizacja skutków ekonomicznych i społecznych w związku z występowaniem ASF na terytorium Polski. Istotne ograniczanie populacji dzików jako skutecznego wektora przenoszącego wirus ASF na terytorium Polski. Wdrażanie zasad bioasekuracji w gospodarstwach hodowlanych.

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

Zachorowania na ASF, występujące u świń w roku 2016, tj. 20 ognisk, które wystąpiły w gospodarstwach hodowlanych pomiędzy 27 czerwca a 30 września zostały skutecznie zwalczone.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

Znaczące ograniczenie dynamiki występowania kolejnych nowych ognisk, które stwierdzano od 7 czerwca do 9 października 2017r. W ostatnich tygodniach, tj. na przełomie września i października br. odnotowano znaczące obniżenie liczby nowych ognisk, które spowodowane jest przede wszystkim właściwie zapisanymi dyspozycjami prawnymi zawartymi w ustawie i rozporządzeniach, a także ich egzekwowaniu w terenie przez podległe MRiRW struktury m. in. Inspekcję weterynaryjną. Wskutek właściwie prowadzonej przez Ministerstwo Rolnictwa a także przez PIWet-PIB w Puławach i Główny Inspektorat Weterynarii akcji informacyjnej, znacząco skrócono czas od wystąpienia pierwszych niepokojących objawów w stadzie do wydania wyników badań. Zaistniała sytuacja ogranicza do minimum powstawanie tzw. ognisk wtórnych albo kontaktowych w gospodarstwach sąsiadujących.

Zadanie 10 – Ujęcie rolnictwa i obszarów wiejskich w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Rozwój obszarów wiejskich jest strategicznym zadaniem państwa i został odzwierciedlony w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Zakłada ona przywracanie obszarów wiejskich do głównego nurtu rozwoju kraju oraz kompleksowe podejście do poprawy opłacalności produkcji rolnej, jak również jakości życia na obszarach wiejskich.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r. Działania SOR odnoszą się do wszystkich obszarów wiejskich, gdzie dostrzega się duży potencjał rozwoju regionów i całego kraju.

W zakresie rolnictwa, w dokumencie podkreślono kluczowe dla zrównoważonego i odpowiedzialnego rozwoju kraju zwiększanie konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz producentów rolno-spożywczych poprzez poprawę ich dochodowości, integrację łańcucha żywnościowego i bardziej sprawiedliwy podział wartości dodanej w tym łańcuchu. W Strategii opisane zostały również projekty strategiczne stanowiące strategiczne zadania państwa. Dokument, w każdym z obszarów wskazuje konkretne projekty służące realizacji celów strategicznych. Podejście to – wraz z przewidzianym systemem monitorowania i oceny – zapewni włączenie w realizację działań partnerów społecznych i gospodarczych, społeczeństwa obywatelskiego, świata nauki i samorządów. Lista projektów strategicznych liczy 185 przedsięwzięć, zarówno z zakresu rozwiązań legislacyjnych, jak i inwestycji. Ma ona otwarty charakter i może być modyfikowana. Do każdego z projektów przypisany został resort wiodący pełniący rolę koordynatora projektu. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest koordynatorem szesnastu projektów strategicznych, a w pięciu innych projektach strategicznych działania podejmowane przez MRiRW są jednym z elementów projektu. Jednym z projektów strategicznych SOR jest Pakt dla obszarów wiejskich.

■ Cele

Celem głównym projektowanych działań SOR jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwany efektem będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. „Sektor żywności wysokiej jakości” został zaliczony do listy 10 sektorów strategicznych „które mają szansę

stać się przyszłymi motorami polskiej gospodarki”. Istotnym elementem polityki eksportowej będzie koncentracja wsparcia na branżach, stanowiących ważną pozycję eksportową kraju oraz tych sektorach, które mogą w przyszłości decydować o pozycji konkurencyjnej Polski w świecie (wytypowano 12 branż, wśród których znajduje się branża pn. „Polskie specjalności żywnościowe”).

Wsparcia B+R+I będzie skoncentrowane na 11 priorytetowych obszarach tzw. Programach Pierwszej Prędkości do których zalicza się m. in.: „Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego (KIS 4)”.

■ Efekty osiągnięte w 2016 r.

MRiRW brało udział w pracach nad Planem na rzecz odpowiedzialnego rozwoju (od lutego 2016 r.), następnie nad Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), MRiRW szczególnie zabiegało o to, by w dokumentach tych zostały uwzględnione potrzeby rozwojowe obszarów wiejskich oraz działania na rzecz silnego przemysłu rolno-spożywczego. „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) – po zakończeniu konsultacji i przyjęciu przez Rząd RP, ma stanowić najważniejszy dokument wskazujący kierunki rozwoju Polski w perspektywie średniookresowej, który stanowi rozwinięcie Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. MRiRW brało aktywny udział już na etapie prac nad Planem na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, w którym znajduje się piąty filar „Rozwój społeczny i regionalny” mówiący o konieczności włączenia małych miast i obszarów wiejskich w procesy rozwojowe: „Zrównoważony rozwój społeczny i regionalny to położenie nacisku na włączenie w procesy rozwojowe nie tylko aglomeracji, ale także mniejszych miast i obszarów wiejskich”.

■ Efekty osiągnięte w 2017 r.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Działania SOR odnoszą się do wszystkich obszarów wiejskich, gdzie dostrzega się duży potencjał rozwoju regionów i całego kraju. W zakresie rolnictwa, w dokumencie podkreślono kluczowe dla zrównoważonego i odpowiedzialnego rozwoju kraju zwiększanie konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz producentów rolno-spożywczych poprzez poprawę ich dochodowości, integrację łańcucha żywnościowego i bardziej sprawiedliwy podział wartości dodanej w tym łańcuchu.

Zadanie wynikające ze strategii realizowane są na bieżąco.

#Dobre2Lata

EFEKTY ZMIAN INSTYTUCJONALNYCH

Przejęcie wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego (ODR)

Od 20 sierpnia 2016 r. na podstawie ustawy z 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. poz. 1176), wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego (ODR) podlegają ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi. Na mocy ustawy nastąpiło przeniesienie podległości i nadzoru nad wojewódzkimi ośrodkami doradztwa rolniczego z zarządu województwa do ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. W konsekwencji tej zmiany:

- wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego zmieniły charakter z samorządowych wojewódzkich osób prawnych na państwowe jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną;
- zadania wynikające z nadzoru nad wojewódzkimi ośrodkami doradztwa rolniczego wykonuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi;
- skład Rad Społecznych Doradztwa Rolniczego działających przy ODR-ach zwiększył się o przedstawiciela ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

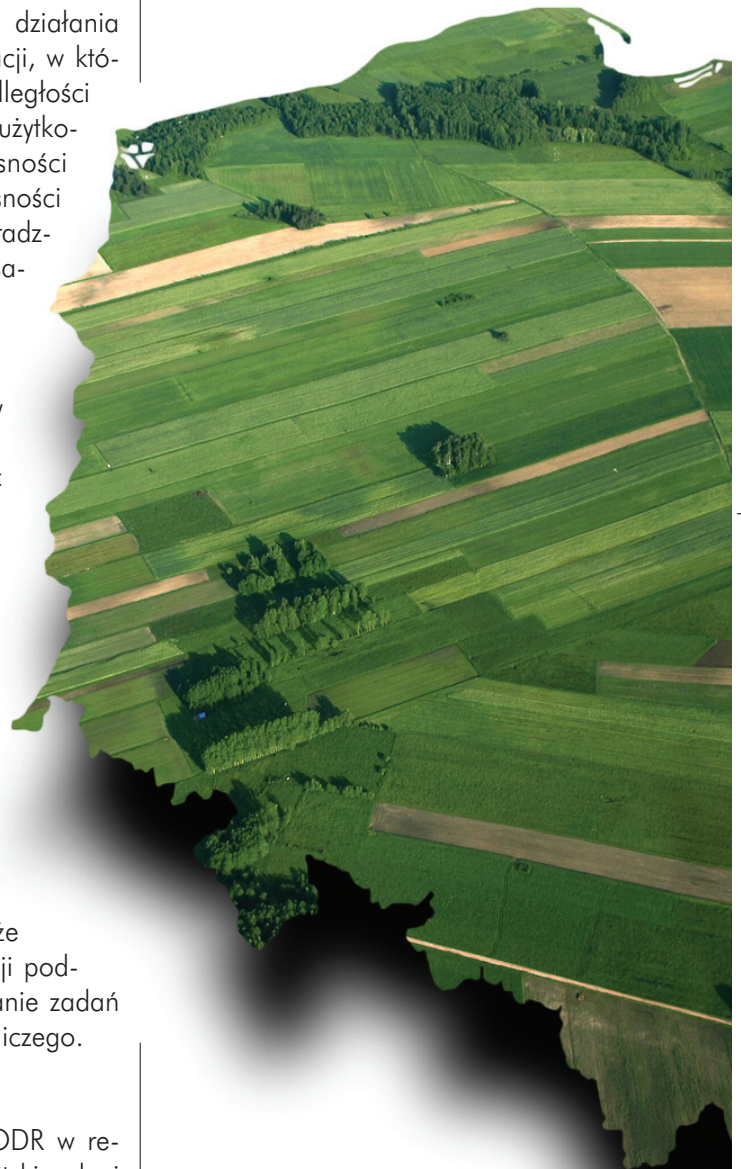
Ze względu na zmianę jedynie charakteru prawnego wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego, zachowały one ciągłość funkcjonowania, jak również posiadane prawa użytkowania wieczystego gruntów będących przedmiotem użytkowania wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego oraz majątek, wykorzystywany przez ośrodki od początku do realizacji

zadań z zakresu doradztwa rolniczego. Minister podjął działania w celu wyjaśnienia sytuacji, w których przed zmianą podległości nastąpiło przeniesienie użytkowania wieczystego/własności gruntów lub prawa własności budynków ośrodków doradztwa rolniczego na rzecz samorządu województwa.

Równocześnie nie zmieniły się przepisy, w myśl których ODR-y w swojej działalności powinny współpracować z jednostkami samorządu terytorialnego oraz uwzględniać kierunki rozwoju wyznaczone w regionalnych i lokalnych programach rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, ustalonych przez właściwe organy samorządu terytorialnego. Jednostki samorządu terytorialnego mogą także udzielać ODR-om dotacji podmiotowych na wykonywanie zadań z zakresu doradztwa rolniczego.

■ Efekty

- zwiększenie wkładu ODR w realizację priorytetów polityki rolnej oraz Wspólnej Polityki Rolnej, poprzez przekazywanie przez Ministra priorytetów działalności doradczej oraz opiniowanie i zatwierdzanie rocznych programów działalności;
- podniesienie efektywności wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa poprzez powiązanie z pro-

gramami działalności wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego;

- zwiększenie nadzoru MRiRW nad realizacją zadań, gospodarką finansową i gospodarowaniem

mieniem przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego;

- zwiększenie jednolitości organizacji wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego poprzez nadanie statutów przez Ministra i zatwierdzanie regulaminów organizacyjnych;
- zwiększenie jednolitości sposobów działania wo-

jewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego;

- zwiększenie jednolitości w zakresie programowania i sprawozdawczości z realizacji zadań przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego;
- szybszy przepływ informacji z poziomu kreowania polityki rolnej na poziom doradztwa a następnie do gospodarstw rolnych jak i pełniejsze wykorzystanie wiedzy doradztwa w procesie kreowania rozwiązań legislacyjnych;
- aktywizacja współpracy jednostek doradztwa rolniczego (16 ODR i CDR) z instytutami badawczymi oraz innymi podmiotami podległymi lub nadzorowanymi przez MRiRW.

Utworzenie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

1 września 2017 r. weszły w życie przepisy tworzące nowe ramy instytucjonalnego wsparcia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce, polegające m.in. na utworzeniu jednostki odpowiedzialnej za zadania w zakresie programowania rozwoju polskiej wsi i gospodarowania nieruchomościami rolnymi (instytucji rozwojowej) – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR). Zniesiono Agencję Rynku Rolnego i Agencję Nieruchomości Rolnych a następnie wykorzystano ich zasobów do zapewnienia funkcjonowania KOWR, a także realizacji nowych zadań przez ARiMR. Ponad-

to utworzono jedną instytucję wykonującą zadania agencji płatniczej Unii Europejskiej na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej tj. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Utworzenie KOWR, jako instytucji rozwojowej na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich, wynikało z potrzeby uruchomienia nowych instytucji, rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów niezbędnych do prowadzenia aktywnej krajowej polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich z uwzględnieniem zadań z zakresu programowania rozwoju na szczeblu centralnym i lokalnym. Wprowadzone zmiany mają także na celu ograniczenie kosztów administracyjnych, poprawę jakości obsługi beneficjentów i kontrahentów oraz rolników.

■ Efekty (wybrane)

- optymalizacja i poprawa struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych;
- tworzenie warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu WRSP;
- restrukturyzacja oraz prywatyzacja mienia Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolnicze;
- zabezpieczenie majątku Skarbu Państwa;
- inicjowanie prac urzędzioworolnych;
- promocja organizowania na gruntach Skarbu Państwa gospodarstw rolnych;
- wsparcie działań na rzecz odnawialnych źródeł energii (OZE), w szczególności w rolnictwie;
- działania promocyjne i informacyjne mające na celu promowanie produktów rolnych i żywnościowych, metod ich produkcji, a także systemów jakości produktów rolnych i żywnościowych;
- wdrażanie unijnego „Programu dla szkół”.

#Dobre2Lata

WDROŻENIE DZIAŁAŃ ZMNIEJSZAJĄCYCH KOSZTY FUNKCJONOWANIA RESORTU

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W ramach oszczędnego państwa, w projekcie ustawy budżetowej na rok 2018 wydatki administracyjne związane z utrzymaniem Urzędu Ministra zostały pomniejszone o ok. 2 mln zł w stosunku do wydatków bieżących ujętych w ustawie budżetowej na 2017 rok (z wyjątkiem środków na wynagrodzenia). Podobnie zmniejszone zostały o ok. 10% wydatki bieżące jednostek budżetowych i instytucji finansowanych z budżetu będącego w dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (z wyłączeniem szkół rolniczych i wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego).

■ Działania zmniejszające koszty funkcjonowania urzędu

Wdrażanie systemu centralnego wydruku.

- Etap – przygotowywanie postępowania – ogłoszenie koniec października 2017.

Przeprowadzona analiza systemu infrastruktury urządzeń drukujących w MRiRW wykazała, iż łączne szacunkowe koszty utrzymania obecnego systemu, to ponad 142 000 zł

Wdrożenie systemu Centralnego Wydruku do MRiRW realne oszczędności rządu około 40% miesięcznie

brutto/miesięcznie, z czego koszt samych materiałów eksploatacyjnych to prawie 80 000 zł.

Uruchomienie systemu Centralnego Wydruku (CW) w MRiRW wg szacunków, pozwoli na utrzymanie miesięcznych kosztów użytkowania systemu na poziomie 85 000-90 000 zł. Da to realne oszczędności rządu 36-40% miesięcznie w stosunku do obecnie ponoszonych wydatków na ten cel.

Wdrożenie systemu Centralnego Wydruku to nie tylko wymierne oszczędności finansowe, to także wzrost dostępności druku dla użytkowników oraz lepsza kontrola nad integralnością i poufnością wy-

tworzonych informacji. System CW to także elastyczność – możliwość lokowania urządzeń do miejsc, gdzie aktualnie powstaje najwięcej kosztów (wydruków), tak aby możliwie sprawnie obsłużyć realizację zadań z uwzględnieniem najniższych kosztów ich realizacji. CW to także dynamiczne podejście do potrzeb druku urzędu w dłuższej perspektywie czasu. Przyjęty system rozliczeń zakłada, iż jedną z części opłaty miesięcznej za utrzymanie systemu CW jest opłata uzależniona od rzeczywistej liczby wykonanych wydruków, co pozwala na dynamiczne dostosowywanie kosztów funkcjonowania systemu do potrzeb urzędu jakie

w danym momencie występują.

Planowane oszczędności w okresie 4 lat to ponad 2 000 000 zł.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

W wyniku działań podjętych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministrem Rozwoju i Finansów, sprawujących nadzór nad Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o ARiMR (z późn. zm.) Agencja podjęła inicjatywę utworzenia Wydziału Tworzenia Oprogramowania w Lublinie, którego zadaniem jest rozwój i modyfikacja podstawowych systemów Agencji, co pozwoli na zmniejszenie zależności ARiMR od zewnętrznych dostawców usług IT oraz skutkuje znaczącym spadkiem wydatków IT, w związku ze stopniowym przejmowaniem przez Wydział Tworzenia Oprogramowania w Lublinie zadań związanych z budową i rozbudową oraz utrzymywaniem systemów informatycznych ARiMR. W ramach działań przeprowadzonych przez ARiMR w okresie I-III kwartału 2017 w zakresie realizacji siłami własnymi wytwarzania oprogramowania w Wydziale Tworzenia Oprogramowania w Lublinie, przejęcia utrzymania w warstwie infrastrukturalnej oraz optymalizacji stosu oprogramowania standardowego (RedHat, Oracle oraz Microsoft), planuje się osiągnięcie w latach 2017-2018 oszczędności w wysokości 19 000 000 zł brutto.

Dodatkowo skutkiem podjętych działań ARiMR było zmniejszenie kosztów funkcjonowania w poniżej przedstawionym zakresie.

Rok 2016

Weryfikacja kosztów funkcjonowania skutkująca zmniejszeniem o kwotę 85 195 000 zł, której przedstawionym została przeznaczona na uruchomienie dodatkowej po-

W Lublinie powstanie Wydział Tworzenia Oprogramowania ARiMR, co pozwoli na zmniejszenie zależności Agencji od zewnętrznych dostawców usług IT oraz przyczyni się do zmniejszenia wydatków

mocy finansowej dla producentów rolnych w ramach działalności ustawowej ARiMR.

Rok 2017

Weryfikacja kosztów funkcjonowania skutkująca zmniejszeniem o kwotę 56 017 000 zł, która została przeznaczona na uruchomienie dodatkowej pomocy finansowej dla producentów rolnych w ramach działalności ustawowej ARiMR.

Rok 2018

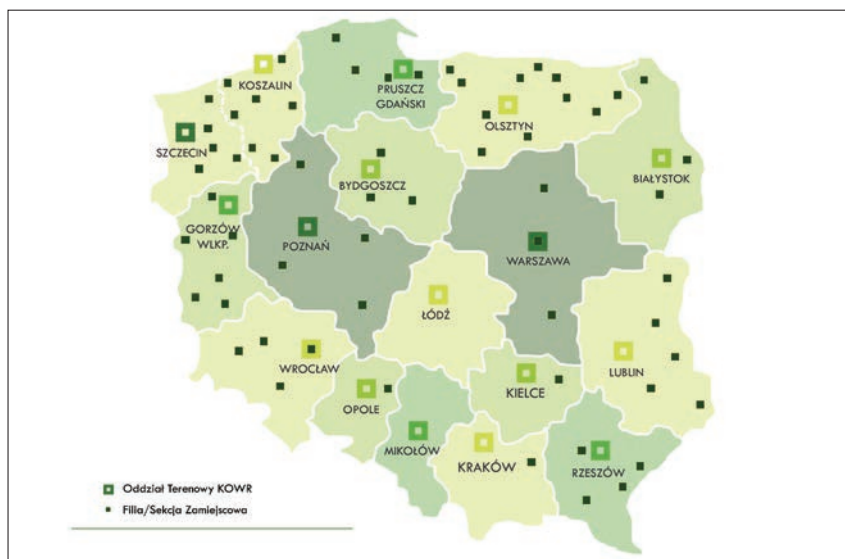
Pomimo przejęcia, na podstawie ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. Przepisy wprowadzające ustawę o KOWR, zadań dotychczas realizowanych przez ARR oraz konieczności uwzględnienia kosztów, w szczegól-

ności wynagrodzeń, pochodnych od wynagrodzeń, usług najmu oraz eksploatacji dotyczących dodatkowych pracowników (332 etaty), koszty funkcjonowania zostały na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na 2018 r. zmniejszone w stosunku do 2017 r. o kwotę 42 458 000 zł, co nie zabezpiecza pełnych potrzeb ARiMR.

Łączne zmniejszenie kosztów funkcjonowania w latach 2016-2018 wyniosło 202 670 000 zł.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

W związku z realizacją ustawy o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa z dnia 10 lutego 2017 r. z dniem

31 sierpnia br. zniesiono dwie agencje wykonawcze: Agencję Nieruchomości Rolnych i Agencję Rynku Rolnego, w miejsce których został utworzony KOWR. W wyniku dokonanego przekształcenia m. in.:

- Zmniejszono zatrudnienie o ok. 30%, z czego oszczędność na wynagrodzeniach z pochodnymi w 2018 roku w porównaniu do 2017 roku wyniesie ok. 78 mln zł;
- Uproszczono strukturę organizacyjną poprzez scalenie siedzib jednostek terenowych. Z liczby 15 oddziałów ANR (11 oddziałów i 4 filie) oraz 16 oddziałów ARR w KOWR utworzono 18 oddziałów w tym 1 filię. Oszczędności z tytułu zlikwidowania 13 lokalizacji pozwolą na oszczędności ok. 7 mln zł rocznie.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Na przestrzeni lat 2016-2017 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego podejmowała działania mające na celu obniżenie kosztów jej funkcjonowania m.in. dotyczące:

- funkcjonowania systemów informatycznych i infrastruktury techniczno-systemowej zakresie:
  - ✓ centralizacji i modernizacji systemów informatycznych i aplikacji, poprzez realizację przedsięwzięć:
    - ◇ migracji systemu wspomagającego obsługę emerytalno-rentową FARMER, do wersji zintegrowanej z aplikacją „Portal dla Pracowników” systemu WORKFLOW;
    - ◇ migracji systemu wspomagającego obsługę skierowań na rehabilitację leczniczą „KRH”, do modułu rehabilitacja w ramach aplikacji „Portal dla Pracowników” system „WORKFLOW”;
    - ◇ migracji systemu wspomagającego obsługę wypadków rolniczych „WypROL”, do modułu postępowań powypadkowych w ramach systemu „nSIU”;

◇ migracji systemu wspomagającego zarządzanie majątkiem „WinSTP”, do modułu środki trwałe w ramach systemu „CS Finansowo-Księgowego”;

Powyższe działania zostały zrealizowane w ramach już zawartych umów na utrzymanie systemów informatycznych i nie powodowały zwiększenia kosztów oraz umożliwiły rezygnację z ponoszenia kosztów

usługi IT na rzecz użytkowników merytorycznych oraz wycofanie z eksploatacji serwerów, na których posiadane były systemy informatyczne KRUS, które zostały zcentralizowane. Działania te pozwoliły na ograniczenie liczby licencji w eksploatowanych systemach oraz zmniejszono zakres usług w obszarze serwisów utrzymaniowych, co ma przełożenie na ograniczenie kosztów ponoszo-

W latach 2016-17 KRUS wdrożyła liczne zmiany organizacyjne, między innymi zmniejszenie liczby stanowisk kierowniczych oraz zrezygnowała z zewnętrznej obsługi prawnej

na utrzymywanie systemów przez dotychczasowe podmioty/wykonawców;

- ✓ w zakresie zarządzania aktywami wprowadzono kompleksowe zarządzanie i monitorowanie wszystkich aktywów informatycznych KRUS w istniejącej, rozproszonej architekturze informatycznej, realizowane za pomocą dedykowanych rozwiązań i procesów zautomatyzowanych, które pozwalają między innymi na ograniczenie kosztów ponoszonych na wydruki (papier i tonery);
- ✓ w zakresie infrastruktury techniczno-systemowej podjęto decyzję o ograniczeniu liczby serwerowni ze względu na wirtualizację systemów informatycznych dostarczających

nych na zakup/ odnowienie licencji i serwis infrastruktury techniczno-systemowej;

- zmian organizacyjnych w Centrali KRUS, które spowodowały zmniejszenie liczby stanowisk kierowniczych wskutek przekazania zadań do istniejących komórek organizacyjnych z komórek likwidowanych. Wygospodarowane oszczędności zostały wykorzystane w ramach planu zatrudnienia dla Centrali KRUS – zwiększyła się liczba etatów pracowniczych, co wpłynęło na sprawną realizację bieżących zadań, w tym z zakresu nadzoru nad oddziałami regionalnymi KRUS i centrami rehabilitacji rolników KRUS;
- zrezygnowania z zewnętrznej obsługi prawnej.

PLANOWANE NA 2018 ROK NOWE INICJATYWY, W TYM PROGRAMY I PROJEKTY

Priorytet 1 – Wdrażanie i realizacja Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Paktu dla obszarów wiejskich na rzecz rolnictwa i wsi, w tym Programów ożywienia małych miast oraz programu wsparcia dla obszarów po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych

Polityka wobec obszarów wiejskich zgodnie z zapisami SOR będzie wspierać ich rozwój w oparciu o posiadane przez nie endogeniczne potencjały. Wyrównywanie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom wsi wymaga m.in. pobudzania przedsiębiorczości, przekształceń strukturalnych, zwiększania mobilności, zapewnienia odpowiedniej jakości usług (zdrowie, edukacja, transport publiczny). Równie ważna jest poprawa opłacalności produkcji rolnej, czego wyrazem jest m.in. kierunek interwencji SOR dedykowany „Konkurencyjnym gospodarstwom rolnym i producentom rolno-spożywczym”. W 2018 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie realizował 21 projektów strategicznych SOR (w tym 16 prowadzonych samodzielnie a 5 we współpracy z innymi Członkami Rady Ministrów).

Projektem SOR o szczególnym znaczeniu dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest przygotowanie i przyjęcie **Paktu dla obszarów wiejskich na lata 2017-2020 (2030)**, który będzie wdrażany jako dokument o charakterze porozumienia społecznego i politycznego, integrujący w sposób kompleksowy działania systemowe (zmiany legislacyjne, instytucjonalne, programowe) na obszarach wiejskich. Pakt zapewni odpowiednie ukierunkowanie wsparcia na rzecz obszarów wiejskich wielu podmiotów (administracji rządowej i samorządowej, lokalnych społeczności, organizacji społecznych i zawodowych), realizowa-

nego na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym przy wykorzystaniu środków krajowych i UE. Równie istotnym elementem SOR i Paktu jest **pakiet działań skierowanych dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją** m.in. małych miast, wsi i osiedli popegeerowskich, obszarów usytuowanych z dala od dużych ośrodków miejskich lub na styku granic województw, które cechuje szereg negatywnych zjawisk o charakterze społeczno-gospodarczym, niekorzystnie wpływających na ich rozwój. Założenia Paktu zostały przekazane pod obrady KERM we wrześniu 2017 r. i zakłada się, że w 2018 r. prace nad dokumentem

Pobudzenie przedsiębiorczości, przekształcenia strukturalne, zwiększanie mobilności, zapewnienie odpowiedniej jakości usług, a także poprawa opłacalności produkcji rolnej – to założenia SOR na rzecz rolnictwa i wsi

#Dobre2Lata

będą zakończone a następnie zostanie przyjęty w drodze uchwały Rady Ministrów.

■ Podstawowe cele

- Odejście od doczasowego modelu kraju opartego na modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnym na rzecz modelu zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym i terytorialnym;
- Poprawa skuteczności i koordynacji stosowanych instrumentów polityki regionalnej na rzecz ograniczenia marginalizacji obszarów wiejskich i małych miast;
- Osiągnięcie porozumienia społecznego i politycznego odnośnie dalszych kierunków działań podejmowanych na obszarach wiejskich.

■ Efekty

- Wzmocnienie wszystkich funkcji wsi: społecznych, gospodarczych i środowiskowych;
- Poprawa dostępu mieszkańców wsi do rynku pracy, dóbr i usług publicznych;
- Poprawa opłacalności produkcji rolnej.

Priorytet 2 – Negocjacje Ram Finansowych na nowy okres programowania oraz założeń Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2020-2026

W 2018 r. MRiRW będzie aktywnie wspierać proces negocjacji wieloletnich ram finansowy (WRF) na okres po 2020 roku oraz uczestniczyć w ustaleniach na forum UE dotyczących kształtu WPR na kolejną perspektywę finansową.

MRiRW będzie zabiegać o wysokość budżetu tej polityki niezbędnej dla zapewnienia realizacji jej celów traktatowych, w tym dla zapewnienia jednolitych warunków konkurencyjności na rynku UE (m. in. poprzez zakończenie wyrównania dopłat bezpośrednich pomiędzy p. cz.). Przyszła

WPR powinna uwzględnić także nowe wyzwania stojące przed UE, w tym np. implikacje planowanej liberalizacji w ramach dwustronnych umów handlowych (jak CETA, porozumienie z Mercosur) czy wpływ realizacji polityki energetyczno-klimatycznej, które zwiększają presję cenowo-kosztową w sektorze rolnym. Ważną dla Polski funkcją WPR pozostanie ograniczanie różnic w rozwoju obszarów wiejskich pomiędzy państwami UE.

Działania MRiRW będą kontynuacją działań rozpoczętych w 2016 r. w związku z przeglądem WRF na lata 2014-2020. W maju 2017 r. MRiRW sfinalizowało prace nad dokumentem „Wspólna polityka rolno po 2020 roku – polskie priorytety”, zawierającym wizję polskiego rządu dotyczącą przyszłej WPR. MRiRW promuje polskie priorytety i zabiega o ich jak najszersze poparcie, m.in. inicjując podpisanie wspólnych deklaracji z podobnie myślącymi p. cz. (kraje V4, BR, RO, LT, LV).

■ Podstawowe cele

- Jak najsilniejsze odzwierciedlenie polskich priorytetów dotyczących przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej UE w nowych ramach finansowych i prawnych UE po 2020 r.;
- Zapewnienie wysokości budżetu WPR zapewniającego pełną realizację jej celów traktatowych, w tym utrzymanie wsparcia dochodów w rolnictwie i modernizacji na dotychczasowym poziomie;
- Zapewnienie jednolitych warunków konkurencyjności polskim rolnikom na jednolitym rynku UE.

■ Efekty

- Dalszy rozwój polskiego sektora wsi i rolnictwa po 2020 r. w warunkach postępującej liberalizacji rynków rolnych i systematycznego podnoszenia unijnych wymagań wobec warunków produkcji rolnej (w obszarze m.in. ochrony środowiska i klimatu);

- Poprawa opłacalności produkcji rolnej, m.in. w celu ograniczenia dysparytetu dochodowego między rolnictwem i innymi sektorami gospodarki oraz pomiędzy wsią a miastem.

Priorytet 3 – Transfer wiedzy i innowacji w rolnictwie

W 2018 r. MRiRW będzie prowadziło następujące działania w tym zakresie:

- Kontynuacja realizacji zadań w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
- Prowadzenie prac nad rozwiązaniami systemowymi na rzecz zwiększenia efektywności współpracy pomiędzy nauką a praktyką w ramach projektu „Efektywny system doradztwa rolniczego”, przy założeniu uzyskania dofinansowania w ramach programu Gospostrateg;
- Prowadzenie szkoleń rolników i doradców w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020;
- Intensyfikacja działań w zakresie prowadzenia porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego;
- Kontynuacja działań MRiRW w obszarze badań, transferu wiedzy i innowacji na forum UE, w tym w ramach prac Stałego Komitetu ds. Badań w Rolnictwie (SCAR) i współpracy państw GV-4;
- Intensyfikacja współpracy z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, w tym poprzez pozyskiwanie środków na ważne z punktu widzenia polityki resortu projekty, jak i promocję oferty NCBR wśród podmiotów sektora rolno-spożywczego;
- Wdrażanie działania Współpraca w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-

2020, w tym podpisanie pierwszych umów z grupami operacyjnymi EPI;

- Upowszechnianie wyników prac instytutów badawczych nadzorowanych przez MRiRW.

■ Podstawowe cele

- Zwiększenie efektywności transferu wiedzy i innowacji z nauki do praktyki rolniczej;
- Intensyfikacja współpracy międzynarodowej, również w kontekście realizacji projektów w Programie Horyzont 2020;
- Rozpoczęcie realizacji projektów przez grupy operacyjne EPI w ramach PROW 2014-2020.

■ Efekty

- Poprawa konkurencyjności polskiego sektora rolno-żywnościowego dzięki szybszemu wdrażaniu nowych rozwiązań i innowacji;
- Trwałe zwiększenie zaangażowania polskich instytucji nauki i doradztwa w zakresie tworzenia i transferu innowacji do sektora rolno-żywnościowego.

Priorytet 4 – Opracowanie ustawy o gospodarstwie rolnym

Zgodnie z art. 23 Konstytucji RP z 1997 roku, podstawą ustroju rolnego państwa jest gospodarstwo rodzinne. Zasada ta nie narusza postanowień art. 21 i art. 22. Konstytucja wprowadza pojęcie gospodarstwa rodzinnego nie określając jednak jego definicji. Wskazane normy konstytucyjne mają charakter ogólny. Wyznaczają fundamenty ustroju rolnego, który miał w przyszłości zostać doprecyzowany przez ustawodawcę. Przepis Konstytucji RP powinien być traktowany jako deklaracja w zakresie ustawowego regulowania tego ustroju. Konstytucyjne uznanie gospodarstwa rodzinnego za podstawę ustroju odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy, który ukształtował się w rozwoju historycznym naszego rolnictwa.

Planujemy opracowanie projektu ustawy o gospodarstwie rolnym. Byłby to akt zakrojony na szeroką skalę, zbliżający się swym zasięgiem do próby stworzenia pierwszego polskiego kodeksu rolnego. Ze względu na szeroki zakres regulowanych przez siebie zagadnień, akt taki, z natury rzeczy, musiałby inkorpo-

nego poparcia i woli politycznej władz przygotowania i przeprowadzenia w Sejmie takiego aktu. Równocześnie byłaby to doskonała okazja do harmonizacji na szeroką skalę pozycji prawnej gospodarstwa rolnego w Polsce z odpowiednimi rozwiązaniami ustawodawstwa Unii Europejskiej.

Uregulowanie pozycji prawnej gospodarstwa rolnego w obrocie gospodarczym, to jedno z zadań opracowywanej ustawy o gospodarstwie rolnym

rować część szczególnych rozwiązań kodeksu cywilnego oraz szereg istniejących już i obowiązujących ustaw rolnych. Jednym z najistotniejszych zadań projektu, o którym tu mowa, winno być w szczególności określenie, uregulowanie pozycji prawnej gospodarstwa rolnego w obrocie gospodarczym, zapewnienie mu równej pozycji prawnej z innymi podmiotami gospodarczymi, ponowne wprowadzenie gospodarstwa rolnego do kodeksu handlowego. Równocześnie byłaby to okazja do sformułowania nowych, a zarazem nowoczesnych zasad organizacji wewnętrznej gospodarstwa rolnego, jego pozycji wobec organów państwa, gwarancji istnienia i prawidłowego funkcjonowania.

Byłoby to przedsięwzięcie zakrojone niewątpliwie na dłuższy okres prac przygotowawczo-legislacyjnych i wymagałoby przede wszystkim sil-

W celu osiągnięcia zakładanych celów przewiduje się przyjęcie ustawy, uzgodnionej z partnerami społecznymi, która określi stabilne finansowanie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

■ Podstawowe cele ustawy

- Określenie uprawnień i obowiązków rolnika;
- Regulacja stanu prawnego i organizacji wewnętrznej gospodarstwa rolnego;
- Uregulowanie kwestii cywilnoprawnej i socjalnej ochrony członków rodziny rolnika pracujących w gospodarstwie;
- Wprowadzenie specjalnego uprzywilejowanego reżimu dla młodych rolników;
- Racjonalne wykorzystanie gruntów na cele produkcji rolnej;
- Kontrola obrotu spekulacyjnego;
- Zapewnienie trwałości innych

#Dobre2Lata

form gospodarczego władania gruntem, zwłaszcza długoterminowych dzierżaw rolniczych;

- Kontrola i przeciwdziałanie nadmiernej kumulacji gruntów;
- Zasady nabywania gruntów rolnych przez cudzoziemców;
- Tworzenie instrumentów gwarantujących poprawę istniejącej struktury agrarnej.

Ustawa o gospodarstwie rolnym będzie określała uprawnienia i obowiązki rolników

■ Efekty

Zapewnienie kontroli obrotu nieruchomości rolnymi zgodnie z zasadami stosowanymi w UE. Porządkowanie ładu przestrzennego i ulepszanie struktury erogennej wsi. Poprawa warunków gospodarowania. Proces ciągły wieloletni.

Priorytet 5 – Zagrożenia dla Polski wynikające z możliwości pojawienia się chorób zakaźnych zwierząt i skażeń żywności

Ocieplający się klimat i wzmożona migracja ludzi (zarobkowa, turystyczna, uchodźcza) doprowadza do sytuacji, kiedy w naszej szerokości geograficznej pojawiają się nowe, nieznane dotąd nam choroby zwierząt. Mogą one być przenoszone przez tzw. wektory, np. owady (kleszcze, pajęczaki) lub mechanicznie przez ludzi. Zmieniający się klimat powoduje pojawianie się w na-

szej szerokości geograficznej owadów, które do tej pory występowały, np. tylko w Afryce, a mogą one przenosić, np. wirusa ASF, wirusa choroby niebieskiego języka czy wirusa choroby Schmallerberg. Obecnie choroby zakaźne nie mają już dziś swego wczorajszego oblicza, a w przyszłości będą miały postać odmienną od dzisiejszej. Jest nie-

istotne czy choroba zakaźna występuje w Afryce czy Ameryce, bo w ciągu kilkunastu godzin choroba ujawniona w jednym końcu świata może pojawić się w innym. Nowo pojawiające się choroby mogą mieć znaczenie w dwóch obszarach, ekonomicznym: ASF, grypa H5N8, choroba niebieskiego języka, gdzie państwo traci prawo eksportu żywności pochodzenia zwierzęcego i produktów dotyczących danego gatunku zwierząt. Istnieje również aspekt ochrony zdrowia publicznego, przy którym nowo pojawiające się choroby mogą zagrażać zdrowiu i życiu obywateli danego kraju. Nie bez znaczenia są również skażenia żywności pochodzenia zwierzęcego, powstałe wskutek świadomej działalności człowieka, np. obecność fipronilu w jajach czy dioksyn w żywności, czy niezależnej od człowieka, np. obecność bakterii w warzywach (E. coli). Warty podkreślenia są

również zagadnienia związane z zamieraniem rodzin pszczelich czy choroby zwierząt akwakultury.

■ Podstawowe cele

Wczesne wykrycie i eliminacja ognisk chorób z grupy nowo pojawiające się chorób zakaźnych (potencjalnych skażeń żywności). Minimalizacja skutków zdrowotnych i ekonomicznych w związku z występowaniem nowo pojawiających się chorób zakaźnych na terytorium Polski. Stworzenie nowych narzędzi do diagnostyki chorób zakaźnych i skażeń żywności a także do analizy wraz z oceną ryzyka służących do przygotowywania opinii i ekspertyz.

■ Efekty

Eliminacja zagrożeń wynikających z możliwości pojawienia się chorób z tzw. grupy emerging infectious diseases, czyli nowo pojawiające się choroby zakaźne. Eliminacja zagrożeń wynikających ze skażeń żywności powstałych w wyniku świadomej i nieświadomej działalności człowieka. MRiRW poprzez krajowe laboratoria referencyjne zlokalizowane w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach a także przez laboratoria urzędowe inspekcji weterynaryjnej, realizuje programy badań monitoringowych wykrywających potencjalne mikroorganizmy i substancje niepożądane w żywności zwierzęcego pochodzenia.

Ponadto, zgodnie z wymaganiami KE, PIWet-PIB w Puławach realizuje badania monitoringowe w ramach Programu Wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego”, w zakresie aktualnych zagrożeń dla ochrony zdrowia publicznego, jak również z punktu widzenia zdarzeń (choroby zakaźne zwierząt, skażenia żywności), które mają decydujący wpływ na sytuację ekonomiczną kraju.

Kolejna szansa na pieniądze dla rolników poszkodowanych przez klęski żywiołowe

Nabór wniosków od 7 do 29 grudnia 2017 r.

W terminie 7-29 grudnia 2017 r. rolnicy, którzy ponieśli straty spowodowane klęskami żywiołowymi, mogą składać w ARiMR wnioski o przyznanie pomocy na odtworzenie zniszczonych składników gospodarstwa. Jest to wsparcie na operacje typu *Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej*, poddziałanie „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” finansowane z budżetu PROW 2014-2020.

Wnioski o taką pomoc można składać w oddziałach regionalnych ARiMR, bądź za pośrednictwem biura powiatowego Agencji lub wysłać je do właściwego oddziału regionalnego re-

jestrowaną przesyłką pocztową nadaną w placówce Poczty Polskiej. Poprzednie ogłoszane w tym roku nabory wniosków odbyły się w terminach: 6-20 listopada, 5-18 października oraz 4-18 września. Cy-

kliczne ogłoszanie naborów umożliwiło ubieganie się o pomoc finansową jak największej liczbie rolników poszkodowanych w tegorocznych kataklizmach. Rolnicy, którzy nie zdążyli złożyć wniosków o pomoc we wrześniu, październiku czy listopadzie, mogą zrobić to jeszcze w grudniu.

O przyznanie takiego wsparcia mogą starać się rolnicy, którzy ponieśli straty spowodowane przez co najmniej jedną z następujących klęsk żywiołowych: powódź, deszcz nawalny, suszę, przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania, obsunięcie się ziemi, lawinę, grad,

huragan, uderzenie pioruna. Przyznanie wsparcia uzależnione będzie od powstania w gospodarstwie szkód spowodowanych przynajmniej przez jedną z wymienionych klęsk, jeżeli miały one miejsce w roku, w którym jest składany wniosek o przyznanie pomocy lub w roku poprzedzającym rok, w którym składany jest wniosek.

○ pomoc mogą ubiegać się rolnicy, którzy w danym roku kalendarzowym ponieśli straty w uprawach rolnych, zwierzętach gospodarskich, czy rybach w wysokości co najmniej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła szkoda, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiła szkoda, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej produkcji w gospodarstwie oraz jeżeli straty dotyczą składnika gospodarstwa, którego odtworzenie wymaga poniesienia kosztów kwalifikujących się do objęcia wsparciem. Wysokość poniesionych strat, jakie powstały w gospodarstwie rolnika, określa komisja powołana przez wojewodę.

Pomoc może być przyznana np. na odtworzenie plantacji wieloletnich czy sadów. Dofinansowanie można również otrzymać na zakup

nowych maszyn lub urządzeń rolniczych w miejsce tych, które zostały zniszczone w wyniku klęsk żywiołowych, zakup stada podstawowego zwierząt gospodarskich, w przypadku utraty zwierząt oraz odbudowę zniszczonych budynków (z wyłączeniem budynków, do których rolnik jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia obowiązkowego) lub budowlę w miejsce tych, które zostały zniszczone.

Maksymalna kwota wsparcia, jaką może otrzymać rolnik na *Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej* w całym okresie realizacji PROW 2014-2020, wynosi do 300 tys. zł, z tym że nie może przekroczyć ona poziomu 80% kosztów kwalifikowalnych.

Na podstawie oszacowanej wartości szkód w składniku gospodarstwa, którego odtworzenie dotyczy wniosków o przyznanie pomocy, określa na wysokość wsparcia, jaką może otrzymać rolnik, z uwzględnieniem wcześniej wskazanego limitu pomocy na gospodarstwo i beneficjenta. Jeżeli zniszczony składnik gospodarstwa był ubezpieczony, wówczas wysokość pomocy w odniesieniu do odtwarzanego składnika pomniejsza się o kwotę odszkodowania uzyskanego z tytułu jego ubezpieczenia. Ponadto, jeżeli rolnik nie zawarł

umowy obowiązkowego ubezpieczenia upraw, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich*, ważnej na dzień wystąpienia szkody w gospodarstwie, a będzie ubiegał się o pomoc na odtworzenie plantacji chmielu, sadów, plantacji krzewów owocowych gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat, wówczas kwotę pomocy na odtworzenie tego składnika, pomniejsza się o połowę.

Złożone przez rolników wnioski, zostaną poddane ocenie punktowej. Pod uwagę będzie brana wysokość szkód w odniesieniu do zniszczonych lub uszkodzonych składników gospodarstwa wykorzystywanych do produkcji rolnej, procentowa wysokość szkód w produkcji rolnej oraz to, czy plantacja chmielu, sad lub plantacja krzewów owocowych gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat objęta była dobrowolnym ubezpieczeniem. Na podstawie przyznanej liczby punktów sporządzone zostaną dwie listy określające kolejność przysługiwania pomocy – jedna dla rolników z woj. mazowieckiego i druga dla rolników z pozostałych województw.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

Z pierwszej ręki

291,3 mld zł wypłaciła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od początku swojego istnienia, czyli od 1994 r., do 1 listopada 2017 r. Z tej kwoty ponad **154 mld zł** trafiło do rolników w ramach dopłat bezpośrednich. Blisko **74,3 mld zł** to z kolei wsparcie wypłacone z budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a prawie **4,3 mld zł** to pomoc przekazana ze środków Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. Na dofinansowanie Wspólnej Organizacji Rynku Owoców i Warzyw ARiMR przekazała ponad **8 mld zł**. Agencja wypłaciła także w ramach tzw. pomocy krajowej udzielanej z budżetu państwa prawie **22 mld zł**. Pieniądze te zostały przeznaczone m.in. na dopłaty do kredytów inwestycyjnych, obrotowych i klęskowych, dofinansowanie kosztów utylizacji padłych zwierząt gospodarskich. Pozostała kwota została przekazana na rozwój wsi i obszarów wiejskich w ramach unijnych programów pomocowych wdrażanych przez ARiMR.

Ponad 8,1 mld zł wypłaciła do 1 listopada 2017 r. ARiMR z **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**. Największe kwoty przekazano na płatności ONW oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne. W ramach PROW 2014-2020 złożono ponad 2,6 mln wniosków, podpisano 1,9 mln umów na kwotę 19,2 mld zł, zrealizowano płatności dla 877,6 tys. różnych beneficjentów. Najwięcej pieniędzy z tego programu popłynęło do tej pory do województw: mazowieckiego, podlaskiego, wielkopolskiego oraz lubelskiego. Największym zainteresowaniem spośród działań inwestycyjnych nowego PROW cieszyły się: *Modernizacja gospodarstw rolnych*, w ramach której złożono 34,5 tys. wniosków, *Premie dla młodych rolników* – 11,8 tys. wniosków oraz *Restrukturyzacja małych gospodarstw* – blisko 11 tys. wniosków.

1 września, w związku z utworzeniem KOWR, **ARiMR przejęła zadania płatnicze od likwidowanej ARR. W ramach ich realizacji do 1 listopada 2017 r. wypłaciła łącznie ok. 25,5 mln zł.** Z tego największą kwotę – 13,6 mln zł – przeznaczono na wsparcie rynku produktów pszczelich, następnie w kolejności 7,7 mln zł na działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych na rynku wewnętrznym w krajach trzecich, 2,7 mln zł na nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów mleka i rolników w innych sektorach handlowych, 1,3 mln zł na pomoc dla szkół oraz 0,1 mln zł na wsparcie kryzysowe producentów niektórych owoców i warzyw.

Do 28 grudnia 2017 r. oddziały regionalne ARiMR przyjmują wnioski na Tworzenie grup producentów i organizacji producentów. Wsparcie takie, finansowane z budżetu PROW 2014-2020, kierowane jest do nowych grup producentów rolnych, w skład których wchodzi wyłącznie osoby fizyczne. Pomoc przyznawana jest w okresie pierwszych 5 lat funkcjonowania grupy liczonych od dnia jej uznania. Jej wysokość zależy od wartości przychodów netto uzyskanych ze sprzedaży produktów lub grupy produktów wytworzonych przez członków grupy producentów w poszczególnych latach i wynosi: w pierwszym roku – 10 proc. przychodów netto, w drugim roku – 8 proc. przychodów netto, w trzecim roku – 6 proc. przychodów netto, w czwartym roku – 5 proc. przychodów netto, w piątym roku – 4 proc. przychodów netto. **Limit wsparcia to 100 tys. euro** w każdym roku pięcioletniego okresu przyznawania pomocy i pozostaje na niezmiennym poziomie w kolejnych latach. Pomocy finansowej z tego działania nie można otrzymać na tworzenie grup producentów zajmujących się hodowlą drobiu, wyrobami z mięsa drobiowego i jego podrobów.

ARiMR przypomina także, że **do 29 grudnia trwa nabór na Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości.** Wnioski należy składać w oddziałach terenowych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, właściwych ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę wnioskodawcy. Z kolei **do 10 stycznia 2018 r. można ubiegać się o Wsparcie w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności.** Wnioski przyjmuje centrala ARiMR. Oba te działania finansowane są z PROW 2014-2020.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: fotolia

E-wniosek

zamiast papierowego

Komisja Europejska nałożyła obowiązek na kraje członkowskie, by od 2018 r. wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych PROW rolnicy składali tylko przez internet. Wnioski w formie papierowej można byłoby składać tylko w uzasadnionych i szczególnych przypadkach.

W odpowiedzi na te oczekiwania resort rolnictwa przygotował projekt specjalnej ustawy, a ARiMR nową aplikację e-wniosku tak, by był on bardziej intuicyjny i zrozumiały dla rolników.

ARiMR planuje przeprowadzenie akcji informacyjno-promocyjnej, której celem jest przedstawienie zalet składania wniosków przez internet, a także praktyczne przygotowanie rolników i doradców do korzystania z nowej aplikacji przez prezentację jej wersji demonstracyjnej oraz filmów instruktażowych, krok po kroku wyjaśniających, jak ten program działa. Rolnicy, którzy nie mają dostępu do internetu, by złożyć wniosek będą mogli skorzystać ze stanowisk komputerowych biur powiatowych Agencji oraz pomocy jej pracowników.

Składaniu wniosku w formie elektronicznej służyć ma od 2018 r. aplikacja eWniosekPlus z wykorzystaniem tzw. kreatora wypełniania dokumentu, który przeprowadzi rolnika przez cały proces składania wniosku. Dzięki korzystaniu z tego programu rolnik zyskuje:

- Dane we wniosku wygenerowane na podstawie danych z wniosku z poprzedniego roku z dostępem do aktualnych danych referencyjnych.
- Możliwość złożenia wniosku w uproszczonym trybie przez rolników spełniających określone kryteria.
- Automatyczne wypełnianie części wniosku na podstawie rysowanych upraw.

- Wyświetlane na bieżąco w trakcie wypełniania wniosku wskazówki w zakresie uzupełniania pól i dołączania wymaganych załączników.
- Wyświetlane podczas wypełniania wniosku komunikaty o stwierdzonych brakach lub błędach we wniosku. Ich poprawienie lub uzupełnienie przed

- Prawidłowo wypełnione wnioski w aplikacji eWniosekPlus nie będą wymagały dodatkowych wyjaśnień składanych przez rolników, co w konsekwencji przyspieszy obsługę wniosku oraz da szansę na wcześniejszą wypłatę płatności.

Dodatkowo zaletą nowej aplikacji jest możliwość złożenia wniosku przy wykorzystaniu tabletu lub smartfonu.

W projekcie ustawy przygotowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, która wprowadza uproszczony tryb ubiegania się o przyznanie płatności bezpośrednich i obszarowych z PROW dla rolników z tych gospodarstw, których sytuacja nie zmieniła się w porównaniu z poprzednim rokiem, zawarto też przepis przejściowy. Zgodnie z nim w 2018 r. zamiast wniosku o przy-

ARiMR zaplanowała akcję informacyjną wyjaśniającą zasady składania wniosku o dopłaty przez internet

zawieraniem i wysłaniem do ARiMR wniosku pozwoli uniknąć zmniejszeń kwot płatności ze względu na stwierdzone nieprawidłowości.

- Kontrole wstępne w zakresie przekroczenia maksymalnego kwalifikowalnego obszaru do płatności oraz kontrole krzyżowe umożliwiające korygowanie danych w okresie składania wniosków bez ryzyka zmniejszenia i kar w zakresie płatności.

znanie płatności, rolnik będzie mógł złożyć w biurze powiatowym ARiMR papierowe oświadczenie, w którym potwierdzi brak zmian w porównaniu do wniosku o dopłaty z poprzedniego roku. Termin składania takich oświadczeń wyznaczono na okres od 15 lutego do 14 marca 2018 r.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: fotolia

Zaliczki na poczet dopłat wypłacone

Od 16 października do 30 listopada ARiMR wypłacała zaliczki na poczet płatności bezpośrednich za 2017 r. Ich wysokość, podobnie jak w roku ubiegłym, wyniosła 70 proc. kwoty dopłat. W tym czasie na konta bankowe ok. 1,3 mln trafiło prawie 10 mld zł.

Pozostała część pieniędzy – ok. 4,8 mld zł – będzie wypłacana rolnikom sukcesywnie od 1 grudnia.

W 2017 r. wnioski o przyznanie dopłat bezpośrednich złożyło ok. 1,342 mln rolników. Zaliczki otrzymali ci z nich, którzy spełnili warunki do przyznania płatności.

W pierwszej kolejności pieniądze trafiały do rolników z terenów, które zostały zniszczone przez klęski żywiołowe oraz z obszarów objętych ASF.

Po raz pierwszy ARiMR wypłaciła zaliczki na poczet płatności bezpośrednich w wysokości 70 proc. kwoty dopłat w 2016 r. Dla rolników jest istotne, aby pieniądze trafiły do nich w okresie jesienno-zimowym, ponieważ to pozwala im na zakup po niższych cenach niż wiosną nawozów, środków ochrony roślin czy sprzętu rolniczego.

W związku z realizacją wypłat ARiMR prosi rolników o sprawdzenie, czy podane we wniosku o wpis do ewidencji producentów numery rachunków bankowych są aktualne. Zdarza się bowiem, że rolnicy zmieniają konto bankowe i nie informują o tym ARiMR. Agencja wysłała należne rolnikowi pieniądze na stary numer rachunku, ale ponieważ to konto zostało zamknięte, pieniądze nie mogły trafić do adresata. Jeżeli zatem rolnik stwierdzi, że numer jego rachunku bankowe-

go jest nieaktualny, wówczas musi dokonać zgłoszenia wypełniając

formularz wniosku o wpis do ewidencji producentów, który należy złożyć do kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę rolnika.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90

Stawki płatności bezpośrednich za rok 2017 określone w rozporządzeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Rodzaje płatności bezpośrednich	Stawki płatności bezpośrednich za rok 2017
Jednolita płatność obszarowa	461,55 zł/ha
Płatność za zazielenienie	309,77 zł/ha
Płatność dodatkowa	177,02 zł/ha
Płatność dla młodego rolnika	214,82 zł/ha
Płatność do bydła	291,03 zł/szt.
Płatność do krów	371,46 zł/szt.
Płatność do owiec	101,85 zł/szt.
Płatność do kóz	60,08 zł/szt.
Płatność do roślin strączkowych na ziarno do 75 ha	606,52 zł/ha
Płatność do roślin strączkowych na ziarno powyżej 75 ha	303,26 zł/ha
Płatność do roślin pastewnych	386,46 zł/ha
Płatność do chmielu	2 198,06 zł/ha
Płatność do ziemniaków skrobiowych	1 163,02 zł/ha
Płatność do buraków cukrowych	1 563,46 zł/ha
Płatność do pomidorów	1 654,30 zł/ha
Płatność do owoców miękkich	1 118,75 zł/ha
Płatność do lnu	374,86 zł/ha
Płatność do konopi włóknistych	303,06 zł/ha
Płatność do tytoniu – grupa Virginia	3,82 zł/kg
Płatność do tytoniu – pozostały tytoń	2,68 zł/kg

W handlu zagranicznym kolejny rok na plusie

Handel towarami rolno-spożywczymi w okresie siedmiu miesięcy 2017 r.¹

Rok 2017 to kolejny rok wzrostu obrotów polskiego handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi. W porównaniu z siedmioma miesiącami 2016 r. wartość tego eksportu wzrosła do 14,9 mld euro (o 9,4%). Oznacza to kontynuację obserwowanego od akcesji Polski do UE rosnącego trendu. Do 10,8 mld euro (o 11,2%) wzrosła również wartość importu.

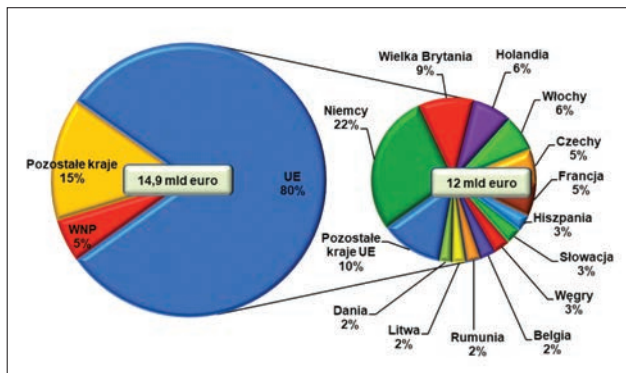
Dodatnie saldo handlu zagranicznego wyniosło 4,1 mld euro i było o 5% większe niż w tym samym okresie poprzedniego roku. Udział towarów rolno-spożywczych w wartości ogółem polskiego eksportu, tak jak w roku poprzednim, wyniósł 13%.

Produkty rolno-spożywcze są eksportowane z Polski przede wszystkim na rynek unijny. W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. wartość eksportu tych towarów do krajów Unii Europejskiej wyniosła 12 mld euro i była o 8,1% większa niż w okresie styczeń-lipiec 2016 r. Udział krajów UE w polskim eksporcie towarów rolno-spożywczych zmniejszył się o 1 p. p., do 80%.

Głównym partnerem handlowym Polski pozostały Niemcy. W okresie styczeń-lipiec 2017 r. eksport do tego kraju był o 12,5% większy niż rok wcześniej i wyniósł 3,3 mld euro. Tym samym udział Niemiec w wartości eksportu towarów rolno-spożywczych z Polski utrzymał się na poziomie około 22%.

W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. zwiększeniu uległ wywóz towarów rolno-spożywczych do krajów Wspól-

Struktura geograficzna polskiego eksportu rolno-spożywczego w okresie styczeń-lipiec 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

noty Niepodległych Państw, kształtując się na poziomie 0,8 mld euro, o 10% wyższym niż w roku poprzednim. Wartość towarów rolno-spożywczych wyeksportowanych z Polski do Federacji Rosyjskiej w okresie styczeń-lipiec 2017 r. wyniosła 252 mln euro i była o 25% większa niż rok wcześniej, ale o 66% mniejsza niż w analogicznym okresie 2013 r. Wartość eksportu na Ukrainę zwiększyła się o 21%, do 213 mln euro, a na Białoruś obniżyła się o 6%, do 215 mln euro. Spośród krajów WNP wzrost odnotowano również w eksporcie do Kirgistanu (o 63%), Mołdawii (o 46%), Tadżykistanu (o 39%), Kazachstanu (o 19%) oraz Azerbejdżanu (o 9%).

Eksport do pozostałych krajów (spoza UE i WNP) zwiększył się z 1,9 mld euro w okresie siedmiu miesięcy 2016 r., do 2,2 mld euro w tym samym okresie 2017 r., tj. o 17%. Tym samym w całym polskim eksporcie rolno-spożywczym udział tych krajów zwiększył się z 13,6% do 14,5%.

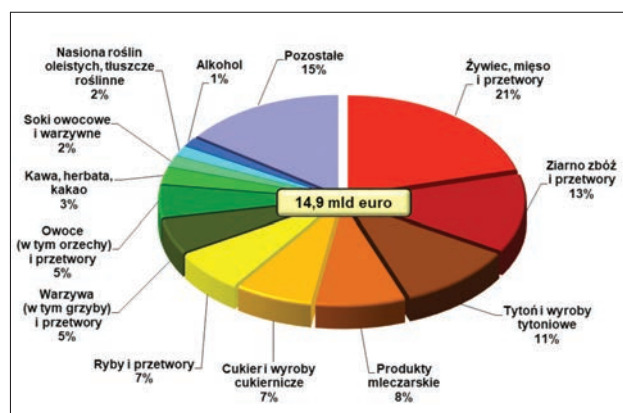
W 2017 r. przewiduje się dalszy wzrost obrotów polskiego handlu zagranicznego. W całym 2017 r. eksport produktów rolno-spożywczych może wynieść 26,3 mld euro, o 8% więcej niż w 2016 r., a import 18,3 mld euro, o 5,9% więcej. W efekcie saldo obrotów osiągnęłoby poziom 8 mld euro².

W okresie 7 miesięcy 2017 r. wzrósł eksport z Polski mięsa i podrobów z drobiu

Produktami rolno-żywnościowymi, które generowały największy przychód z eksportu w okresie siedmiu miesięcy 2017 r. były: mięso i podroby z drobiu (1039 mln euro), pieczywo (824 mln euro), mięso wołowe (742 mln euro), ryby (731 mln euro), wyroby czekoladowe (659 mln euro), przetwory mięsne (592 mln euro), mięso wieprzowe (564 mln euro), sery i twarogi (421 mln euro), pszenica (312 mln euro), soki owocowo-warzywne (274 mln euro). Duże wpływy uzyskiwano również z wywozu papierosów (1390 mln euro). W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. łączna wartość eksportu wymienionych produktów stanowiła 51% wartości wywozu towarów rolno-spożywczych.

Struktura towarowa polskiego eksportu rolno-spożywczego w okresie styczeń-lipiec 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. wzrósł eksport z Polski mięsa i podrobów z drobiu (CN 0207). Wywóz ten osiągnął poziom 620 tys. ton (o 8% wyższy niż przed rokiem) oraz ponad 1,0 mld euro (o 4% wyższy). Tak jak przed rokiem, największymi rynkami zbytu krajowego mięsa drobiowego były państwa UE. Do krajów UE skierowano 478 tys. ton mięsa i podrobów z drobiu (77% eksportu ogółem tej grupy) o wartości 937 mln euro (stanowiącej 90% udziału w wartości wyeksportowanego drobiu). Wolumen eksportu był o 7% większy niż w analogicznym okresie 2016 r., a jego wartość – o 4%. Wśród krajów trzecich (pod względem wolumenu) głównym importerem polskiego mięsa drobiowego były Ukraina (6. odbiorca spośród wszystkich krajów, z 7% udziałem w wolumenie i 1% w wartości) i Hongkong (9. odbiorca, z 3% udziałem zarówno w wolumenie, jak i w wartości). Odbiorcami drobiu z Polski były również Benin, Ghana i Macedonia, z 1-2% udziałem każdego z nich w wolumenie i 1% udziałem w wartości.

Przewidywany w 2017 r. wzrost produkcji drobiu u dużych światowych eksporterów, tj. w Brazylii, USA,

w krajach Unii Europejskiej i Tajlandii przyczyni się do nasilenia konkurencji³. Prognozowany wzrost produkcji drobiu w Polsce oraz jego wysoka konkurencyjność cenowa i jakościowa na światowym rynku będą sprzyjać wzrostowi jego eksportu. Jednak wprowadzone przez niektóre kraje pozaunijne ograniczenia importu asortymentu drobiowego z Polski, wynikające z wystąpienia na przełomie 2016 r. i 2017 r. grypy ptaków, mogą przyczynić się do spowolnienia dynamiki wzrostu eksportu w 2017 r. W ocenie analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa eksport mięsa i podrobów drobiowych z Polski może być o około 8% większy niż w 2016 r. i wynieść 1,3 mln ton (w ekwiwalencie tuszek), pod warunkiem, że nie wystąpią poważne zakłócenia na rynku. Wartość eksportu prawdopodobnie wyniesie 1,9 mld euro i będzie o 5% większa niż w 2016 r. Czynnikiem sprzyjającym wzrostowi polskiego eksportu będzie przyznanie Polsce statusu kraju wolnego od HPAI⁴ i otwarcie dotychczasowych i nowych rynków zbytu (np. rynku izraelskiego i katarskiego).

Eksport mięsa wołowego wraz z cielęcym w okresie styczeń-lipiec 2017 r. (CN 0201 i 0202) wyniósł 222 tys. ton i był o 6% większy niż przed rokiem, a jego wartość osiągnęła poziom 742 mln euro, o 9% wyższy. Wolumen eksportu tego mięsa do państw UE wzrósł do 195 tys. ton (o 5%), a wpływy z tego tytułu zwiększyły się do 651 mln euro (o 9%). Udział krajów UE zarówno w wolumenie, jak i wartości polskiego eksportu

Eksport mięsa wołowego wraz z cielęcym w okresie styczeń-lipiec 2017 r. wyniósł 222 tys. ton i był o 6% większy niż przed rokiem

mięsa wołowego i cielęcego w analizowanym okresie wyniósł 88%. Mięso wołowe i cielęce eksportowane było również do krajów nienależących do Unii. W 2016 r. i w okresie siedmiu miesięcy 2017 r. Polska była liderem wśród państw UE w eksporcie mięsa wołowego i cielęcego do krajów trzecich.

Od stycznia do lipca 2017 r. nastąpił dalszy spadek polskiego eksportu do państw WNP do 2 tys. ton i 5 mln euro (odpowiednio o 54% i 70% w odniesieniu

do siedmiu miesięcy 2016 r.), a udział tych krajów w wolumenie i wartości polskiego eksportu zmniejszył się z 2% do 1%. Do 24 tys. ton i 86 mln euro wzrósł natomiast wywóz wołowiny do pozostałych krajów⁵ (głównie do Izraela, Hongkongu, Turcji oraz Bośni i Hercegowiny). W ujęciu ilościowym było to o 27% więcej niż w tym samym okresie 2016 r., a w ujęciu wartościowym – o 33% więcej. Udział krajów nienależących do UE i WNP wyniósł 11% w wolumenie, a 12% w wartości polskiego eksportu wołowiny i cielęciny.

Przewidywany wzrost popytu na unijną wołowinę m.in. ze strony Hongkongu, Izraela, Filipin i Algierii oraz konkurencyjność cenowa polskiej wołowiny na rynku unijnym mogą przyczynić się do zwiększenia eksportu tych produktów z Polski. W 2017 r. wolumen polskiego eksportu mięsa wołowego i cielęcego będzie prawdopodobnie o około 5% większy od zrealizowanego w 2016 r., a jego wartość może być o 7% większa i prawdopodobnie wyniesie 1,26 mld euro wobec 1,18 mld euro w 2016 r. Korzystne uwarunkowanie dla eksportu wołowiny z Polski stanowi orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z grudnia 2014 r. co do niezgodności zakazu uboju rytualnego z Konstytucją. Wzrostowi eksportu może również sprzyjać posiadanie przez Polskę statusu kraju o znikomym ryzyku wystąpienia BSE, a także zniesienie przez Katar zakazu eksportu mięsa wołowego i jego przetworów.

Wywóz mięsa wieprzowego (CN 0203) z Polski w ciągu siedmiu miesięcy 2017 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., wzrósł o 8%, do 274 tys. ton, a jego wartość zwiększyła o 28%, do 564 mln euro.

W analizowanym okresie 2017 r. udział krajów UE w wolumenie polskiego eksportu mięsa wieprzowego zmniejszył się z 75% do 71%. Do krajów UE skierowano 193 tys. ton wieprzowiny o wartości 384 mln euro. Wolumen eksportu był o 2% większy niż przed rokiem, a jego wartość – o 18% większa. Udział krajów pozostałych w wolumenie polskiego eksportu mięsa wieprzowego zwiększył się z 24% do 29%. Do krajów tych skierowano łącznie 78 tys. ton mięsa o wartości 175 mln euro. Znaczącym odbiorcą (z 13% udziałem w wolumenie i 19% udziałem w wartości eksportu) były Stany Zjednoczone, do których wywieziono 34 tys. ton mięsa wieprzowego uzyskując 105 mln euro. Wieprzowina z Polski kierowana była również do Hongkongu (6% udziału w wolumenie i 5% udziału w wartości) i Kandy (odpowiednio 2% i 3%).

W 2017 r. eksport mięsa wieprzowego z Polski może być o 5% większy niż w 2016 r. i prawdopodobnie wyniesie około 460 tys. ton, a jego wartość może osiągnąć poziom 949 mln euro (o 19% wyższy niż

w 2016 r.). Wyższa dynamika eksportu w ujęciu wartościowym od dynamiki wolumenu eksportu jest wynikiem między innymi wzrostu cen eksportowych. Zwiększeniu eksportu będzie sprzyjał wzrost popytu na wieprzowinę z krajów unijnych (w tym z Niemiec), w których w 2017 r. produkcja żywca wieprzowego ulegnie zmniejszeniu. Jednocześnie możliwości lokowania polskiej wieprzowiny na rynkach zagranicznych mogą być utrudnione z powodu napływu tańszej wieprzowiny

W 2017 r. eksport mięsa wieprzowego z Polski może być o 5% większy niż w 2016 r.

z USA i Brazylii, a także wprowadzenia przez niektóre kraje (np. Chiny, Japonię, Tajwan) ograniczeń na import wieprzowiny z Polski z powodu występowania w naszym kraju ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF).

W okresie styczeń-lipiec 2017 r. z Polski wyeksportowano 202 tys. ton przetworów mięsnych⁶, o 8% więcej niż przed rokiem, o wartości 592 mln euro, o 9% większej. Wzrost odnotowano zarówno w wywozie do Unii Europejskiej, będącej głównym odbiorcą przetworów mięsnych z Polski (95% ogółu wolumenu eksportu tych produktów), jak i do krajów WNP (około 1% udziału) oraz pozostałych krajów trzecich (niecałe 5% udziału). Do Unii wywieziono 191 tys. ton przetworów mięsnych (o 8% więcej niż przed rokiem) za 553 mln euro (również o 8% więcej). Eksport do krajów trzecich zwiększył się o 12%, do 9 tys. ton, a głównym odbiorcą były Stany Zjednoczone, które zaimportowały z Polski blisko 7 tys. ton przetworów mięsnych (o 13% więcej niż przed rokiem). Wywóz do WNP zwiększył się o 40%, do ponad 1 tys. ton i 2 mln euro.

W 2017 r. wartość eksportu przetworów mięsnych może być o około 5-6% większa niż w 2016 r. Najbardziej (o 9%) wzrosną przychody z eksportu przetworów wołowych, wartość wywozu przetworów wieprzowych może być o 7-8% większa, a drobiowych – o około 1% mniejsza.

Od 2011 r. eksport ziarna zbóż i przetworów zbożo-

wych z Polski systematycznie rośnie. W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. z kraju wywieziono blisko 2,8 mln ton ziarna zbóż⁷ (o 16% mniej niż w analogicznym okresie rok wcześniej), uzyskując 492 mln euro (o 13% mniej niż w poprzednim roku). Eksportowano przede wszystkim pszenicę (62% wolumenu), kukurydzę (26%) oraz pszenżyto i żyto (po 4%). Polskie ziarno znajdowało nabywców przede wszystkim w krajach UE (po 56% wolumenu i wartości).

Ważnymi odbiorcami zboża z Polski były także: Arabia Saudyjska (odpowiednio po 9%), Nigeria (po 7%), Hiszpania (po 6%) oraz Mozambik (po 5%).

Po żniwach polskie ziarno prawdopodobnie chętniej będzie nabywane przez odbiorców zagranicznych z krajów trzecich. Duża konkurencja na rynkach zagranicznych, zwłaszcza ze strony Rosji i Ukrainy, może jednak ograniczać dynamikę eksportu zbóż z Polski. W całym 2017 r. eksport ziarna prognozowany jest na około 6,6 mln ton (wobec 6,5 mln ton w 2016 r.). Wartość eksportu ziarna zbóż w porównaniu z notowaną w 2016 r. prawdopodobnie wzrośnie o około 5%, do 1,15 mld euro.

Eksport przetworów zbożowo-mącznych⁸ w okresie siedmiu miesięcy 2017 r. wyniósł ponad 0,7 mln ton i był o 9% większy niż w tym samym okresie 2016 r. Wartość eksportu tych przetworów wzrosła o 10% i osiągnęła poziom 1,37 mld euro. Przetwory zbożowo-mączne wywożone były głównie do UE (w latach 2013-2016 – około 80% wolumenu i 75-79% warto-

Od 2011 r. eksport ziarna zbóż i przetworów zbożowych z Polski systematycznie rośnie

ści). W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. na rynek UE trafiło 547 tys. ton przetworów zbożowo-mącznych (wzrost o 13 tys. ton). Poza UE najważniejszym odbiorcą była Federacja Rosyjska (23 tys. ton).

W 2017 r. przewiduje się wzrost wartości eksportu mąki, słodu, ciasta makaronowego, produktów otrzymywanych przez spęcznienie i prażenie ziarna oraz pieczywa (łącznie z cukierniczym), a tylko niewielki spadek

wartości eksportu kasz i płatków oraz otrąb. W ocenie analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wartość wywozu wyżej wymienionych produktów może być o 8% większa niż w 2016 r. i wynieść około 2 mld euro.

W latach 2015-2016, na skutek głębokiej dekonunktury na światowym rynku mleka, polska branża mleczarska notowała pogorszenie wyników handlu zagranicznego. Jednak od początku 2017 r., wraz z ożywieniem globalnego popytu na produkty mleczarskie, rosły przychody polskich przetwórców z eksportu tego asortymentu. W okresie styczeń-lipiec 2017 r. wartość eksportu produktów mleczarskich z Polski ukształtowała się na poziomie 1,2 mld euro, o 40% wyższym niż przed rokiem.

Sery dojrzewające eksportowane były przede wszystkim do UE – 67% wolumenu. Ponadto znalazły też swoich odbiorców m.in. w Arabii Saudyjskiej, Iraku, Izraelu, Egipcie i na Ukrainie

Spośród eksportowanych produktów mleczarskich od lat największe przychody generują sery i twarogi. W okresie styczeń-lipiec 2017 r. wartość wywozu tej grupy asortymentowej osiągnęła poziom 421 mln euro, o 26% wyższy niż rok wcześniej. Jednocześnie wolumen wzrósł o 6%, do 142 tys. ton. Najważniejszym rodzajem eksportowanych serów są sery dojrzewające. W analizowanym okresie z Polski wyeksportowano 86 tys. ton tych serów, o 5% więcej niż przed rokiem, podczas gdy wartość wywozu wzrosła o 23%, do 283 mln euro. Sery dojrzewające eksportowane były przede wszystkim do UE (67% wolumenu). Polskie sery dojrzewające znalazły nabywców również m.in. w: Arabii Saudyjskiej, Iraku, Izraelu, na Ukrainie oraz w Egipcie.

Ograniczona globalna produkcja masła i utrzymujący się zwiększony popyt na ten rodzaj tłuszczu wpływają stymulująco na wzrost eksportu masła z Polski. W okresie styczeń-lipiec 2017 r. wywóz masła i tłuszczów mlecznych z kraju wyniósł 31 tys. ton i był o 6% większy niż w porównywalnym okresie 2016 r. Jednocześnie wartość wywozu tego asortymentu była o 69%

wyższa niż rok wcześniej i ukształtowała się na poziomie 131 mln euro. Masło eksportowano głównie do krajów członkowskich UE (91% wolumenu).

Ożywienie globalnego popytu na mleko w proszku wpływa stymulująco na jego wywóz z Polski. W okresie styczeń-lipiec 2017 r. ogółem wyeksportowano 84 tys.

Polska eksportuje duże ilości odtłuszczonego mleka w proszku. Wywóz OMP osiągnął poziom 62 tys. ton i był o 21% wyższy niż w okresie pierwszych 7 miesięcy 2016 r.

ton tego asortymentu, o 22% więcej niż rok wcześniej, a wartość wywozu wzrosła o 51%, do 178 mln euro. Tradycyjnie przedmiotem eksportu było przede wszystkim odtłuszczone mleko w proszku (około 70% udziału w wywozie mleka w proszku ogółem). Wywóz OMP osiągnął poziom 62 tys. ton, o 21% wyższy niż w okresie pierwszych siedmiu miesięcy 2016 r. OMP znajduje nabywców przede wszystkim w krajach pozaunijnych (77% całego wolumenu), m.in. w: Algierii (41%), Wietnamie (12%), Chinach i na Filipinach (po 4%), w Meksyku (3%), na Kubie, w Ghanie oraz Bangladeszu (po 2%).

Przewidywany w Polsce w 2017 r. dalszy wzrost towarowej produkcji mleka będzie wpływał stymulująco na wzrost produkcji artykułów mleczarskich. Szacuje się, że w całym 2017 r. eksport produktów mleczarskich wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego może być o 8% większy niż w 2016 r. i wynieść 4,2 mln ton. Wpływy z wywozu prawdopodobnie osiągną wysoki poziom – ponad 2 mld euro i będą o 33% większe niż w 2016 r. i 28% większe niż w 2015 r.

Wolumen eksportu warzyw⁹ i przetworów warzywnych w okresie styczeń-lipiec 2017 r. ukształtował się na poziomie o 4% wyższym niż w tym samym okresie 2016 r. i wyniósł 988 tys. ton. Wpływy ze sprzedaży zagranicznej tej grupy towarów wyniosły 825 mln euro i były o 1,5% większe. Głównym rynkiem zbytu były kraje UE, do których wywieziono 719 tys. ton warzyw i przetworów o wartości 642 mln euro. Wpływy ze sprzedaży na rynek unijny stanowiły 78% wartości eksportu. Wartość eksportu do krajów WNP wzrosła o 18%, do 121

mln euro. Wpływy z eksportu do pozostałych krajów wzrosły o 17%, do 63 mln euro, w tym m. in.: do USA o 48%, do 19 mln euro, do Serbii o 75%, do 6 mln euro, do Szwajcarii o 10%, do 4 mln euro, do Kanady o 17%, do 4 mln euro, a spadły m.in. do Norwegii o 11%, do 6 mln euro.

W polskim eksporcie owoców dominującą pozycję zajmują jabłka

Ekspert warzyw¹⁰ i przetworów warzywnych w 2017 r. może być o 2-3% mniejszy od notowanego w 2016 r. i wyniesie odpowiednio ok. 460 tys. ton (250 mln euro) i 660 tys. ton (500 mln euro). Mniejsza będzie sprzedaż pomidorów, ogórków, kalafiorów i większości przetworów warzywnych (poza konserwami i kiszoną kapustą). W 2017 r. wartość eksportu pieczarek i ich przetworów wzrośnie nieznacznie do około 445 mln euro.

W br. wartość eksportu pieczarek i ich przetworów nieznacznie wzrośnie

Z Polski w okresie styczeń-lipiec 2017 r. wyeksportowano 1,21 mln ton owoców¹¹ i przetworów owocowych wobec 1,23 mln ton w tym samym okresie rok wcześniej (spadek o 1%). Wartość eksportu wzrosła o 1,5%, do 771 mln euro. Do krajów WNP wysłano 603 tys. ton o wartości 200 mln euro (odpowiednio o 2% i 8%

więcej niż przed rokiem). Do krajów UE wyeksportowano 505 tys. ton o wartości 500 mln euro (odpowiednio o 5% i 1% mniej niż przed rokiem).

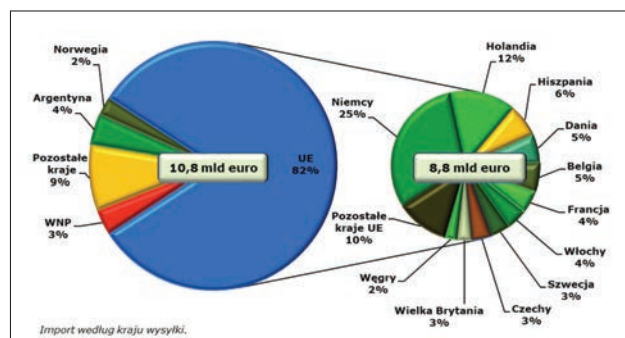
W polskim eksporcie owoców dominującą pozycję stanowią jabłka. W okresie styczeń-lipiec 2017 r. wolumen eksportu jabłek wyniósł 796 tys. ton, nieznacznie (o 0,5%) mniej niż w tym samym okresie poprzedniego roku, a wartość sprzedaży zagranicznej jabłek osiągnęła poziom 253 mln euro, o 9% wyższy. Głównym kierunkiem eksportu polskich jabłek jest Białoruś. Największym odbiorcą poza UE i WNP były Serbia (36 tys. ton), Bośnia i Hercegowina oraz Egipt (po 12 tys. ton).

W 2017 r. na skutek szacowanych niższych krajowych zbiorów owoców eksport całego asortymentu prawdopodobnie będzie mniejszy niż w 2016 r. Wywóz owoców świeżych w relacji do roku poprzedniego może obniżyć się o około 12%, do 1,2 mln ton, a przetworów owocowych – o około 7%, do 0,94 mln ton. Najbardziej obniży się sprzedaż truskawek, śliwek i wiśni. Wartość importu owoców i przetworów może być zbliżona do notowanej w 2016 r. i wyniesie około 1,7 mld euro. W 2017 r. ujemne saldo handlu zagranicznego prawdopodobnie ulegnie dalszemu pogłębieniu.

■ Import towarów rolno-spożywczych do Polski

Wartość polskiego importu¹² artykułów rolno-spożywczych w okresie styczeń-lipiec 2017 r. wyniosła 10,8 mld euro wobec 9,7 mld euro w tym samym okresie 2016 r. (wzrost o 11%). Tak jak w przypadku eksportu, najważniejszym partnerem Polski w imporcie to-

Struktura geograficzna polskiego importu rolno-spożywczego w okresie styczeń-lipiec 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

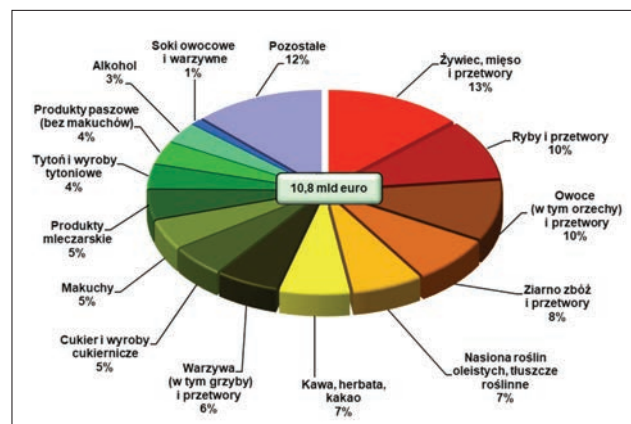
warów rolno-spożywczych jest UE. W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. z krajów UE do Polski sprowadzono produkty rolno-spożywcze o łącznej wartości 8,8 mld euro (wobec 7,9 mld euro w analogicznym okresie 2016 r.). W ogólnej wartości importu tych towarów do Polski udział państw członkowskich UE, tak jak w okresie siedmiu miesięcy 2016 r., wyniósł 82%.

Struktura towarowa importu produktów rolno-spożywczych do Polski była podobna do notowanej w analogicznym okresie 2016 r. Tak jak w poprzednim roku największy udział miał żywiec, mięso i przetwory (13%).

W okresie 7 miesięcy 2017 r. import prosiąt i warchlaków – podobnie jak rok wcześniej – wyniósł 3,1 mln sztuk, a trzody chlewnej hodowlanej – 485 tys. sztuk, o 28% więcej. Żywiec przywożono z Danii, a niewielkie ilości z Niemiec, Holandii i Litwy. Nieco mniejszy udział w imporcie miały ryby i przetwory, owoce

Struktura towarowa polskiego importu rolno-spożywczego w okresie styczeń-lipiec 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

wraz z przetworami (po 10%), ziarno zbóż łącznie z przetworami (8%), nasiona roślin oleistych i tłuszcze roślinne oraz kawa, herbata i kakao stanowiły po 7% wartości produktów rolno-spożywczych do Polski, a warzywa (w tym grzyby) i przetwory – 6%.

W okresie styczeń-lipiec 2017 r. największy procentowy wzrost wartości importu wyrażonej w euro, w porównaniu z tym samym okresem 2016 r., odnotowano

w przypadku tłuszczów zwierzęcych (o 44%), nasion roślin oleistych (o 34%), zwierząt żywych bez drobiu (o 31%), produktów paszowych innych niż makuchy (o 29%), tłuszczów roślinnych i ziarna zbóż (po 20%), przetworów zbożowo-mącznych (o 17%), warzyw łącznie z przetworami oraz win, wermutów i szampanów (po 14%), mięsa, podrobów i przetworów (bez drobiu) oraz wyrobów cukierniczych (po 13%). Większa była również wartość importu tytoniu, piwa, produktów mleczarskich, owoców i przetworów, mięsa i podrobów z drobiu, ryb i przetworów oraz kawy, herbaty i kakao, wyrobów spirytusowych, melasy, makuchów i ryżu. W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. najbardziej zmalał import ziemniaków i przetworów. Mniejszy był również przywóz soków owocowo-warzywnych, skrobi i inuliny oraz cukru. Pomimo wzrostu wolumenu zmniejszyła się wartość importu żywca drobiowego.

Biuro Analiz i Strategii

☎ 22 452 54 71

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

¹ W analizie wykorzystano obliczenia Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów, rok 2017 – dane wstępne; tonaż wyrażono w masie produktu.

² Szacunek handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi na 2017 r. według IERiGŻ – PIB.

³ Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, April 2017.

⁴ Highly Pathogenic Avian Influenza (wysoko zjadliwa grypa ptaków).

⁵ Kraje poza państwami UE i WNP.

⁶ Przetwory mięsne określone kodami CN 0210, 1601–1603.

⁷ Bez ryżu.

⁸ Przetwory zbożowe określone kodami CN 1101–1104, 1107, 1109, 1901–1905.

⁹ Łącznie z grzybami.

¹⁰ Łącznie z grzybami.

¹¹ Łącznie z orzechami.

¹² W odniesieniu do poszczególnych krajów i ugrupowań import policzono według kraju wysyłki.

Biuletyn informacyjny nr 11-12/2017 (202). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książek przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Wojciech Adamczyk, Marian Borek, Joanna Czaban, Joanna Czaplą, Waldemar Guba, Magdalena Józeficka, Ewa Markowska-Bzducha, Justyna Matys, Dariusz Nieć, Krystian Popławski, Bogusław Rzeźnicki, Aleksandra Szelągowska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Projekt graficzny: Paulina Furman, Artur Kubat. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na str. I-IV okładki:** fotolia, ©Pantherstock / Photogenica. **Zdjęcia na str. 1-28:** archiwum MRiRW, fotolia, ©Pantherstock / Photogenica.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa <http://www.minrol.gov.pl>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 28 listopada 2017 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowsky Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

ZAPRASZAMY DO PODRÓŻY W MAGICZNY ŚWIAT POLSKIEJ WSI,
PRZYCIĄGAJĄCEJ RÓŻNORODNOŚCIĄ FORM WYPOCZYNKU,
BOGACTWEM PRZYRODY I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

Uwaga rolnicy!

ARiMR przypomina o dokonaniu
spisu zwierząt gospodarskich:
bydła, owiec, kóz i świń
najpóźniej do 31 grudnia br.

Spis należy przekazać do kierownika
Biura Powiatowego ARiMR osobiście,
za pośrednictwem poczty
lub przy użyciu e-PUAP
w terminie 7 dni od jego przeprowadzenia.